SOZD ZDRUŽENA PODJETJA STROJEGRADNJE

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE TITOVI ZAVODI LITOSTROJ LJUBLJANA

LETO XVII. SEPTEMBER 1976 ST. 9

DELAVSKA KNJIŽNICA V LJUBLJANI

S SAMOPRISPEVKOM USTVARJAMO BOLJŠE POGOJE

MOTIVI, KI NAS VODIJO V LJUBLJANI K NADALJEVANJU SAMOPRISPEVKA, SO Z MATERIALNEGA IN MORALNOPOLITIČNEGA VIDIKA ZELO POMEMBNI. TO POMENI, DA USTVARJAMO DELOVNEMU ČLOVEKU POGOJE, KI SO PREDVSEM POMEMBNI NA PODROČJU OTROŠKEGA VARSTVA, ZDRAVSTVA, ŠOLSTVA IN SKRBI ZA OSTARELE.

PROGRAM ZA SAMOPRISPEVEK II SE BO IZOBLIKOVAL IZ ZAHTEV DELAVCEV, DELEGATOV IN VSEH OBČANOV, KI SI ŽELIJO PRIJETNEJŠE IN VARNEJŠE BIVANJE NA TERENU, KJER ŽIVIJO.

Začetne težave, ki so nastale s prvim samoprispevkom, smo prebrodili. Do danes je zgrajenih 15 osnovnih šol, 13 vzgojnovarstvenih zavodov, štiri osnovne šole in prav tako štirje vzgojnovarstveni zavodi pa so v gradnji. V pripravi je še šest objektov za osnovne šole in šest objektov za VVZ. Podrobno stanje prvega samoprispevka si oglejmo iz preglednice.

Stanje prvega samoprispevka:

OSNOVNE ŠOLE	VZGOJNOVARSTVENI ZAVODI
Zgrajeni objekti	**Zgrajeni objekti**
1. OŠ Dol	1. VVZ Soseska 7
2. OŠ Zalog	2. VVZ Šentjakob
3. OŠ Valentin Vodnik	3. VVZ Ana Ziherl
4. OŠ Dobrova	4. VVZ Vevče
5. OŠ Brezovica	5. VVZ Zadvor
6. OŠ Črtomirova	6. VVZ Brod
7. OŠ Novo Polje	7. VVZ Škofljica
8. OŠ Preska	8. VVZ Savsko naselje
9. OŠ Brod	9. VVZ Nove Jarše
10. Vzgojna posvetovalnica	10. VVZ Andersen
11. OŠ Sostro	11. VVZ Malči Belič
12. OŠ Pirniče	12. VVZ Vič S-6
13. OŠ Horjul	13. VVZ Šentvid
14. OŠ Vič	
15. OŠ Novo Kodeljevo	
Objekti v gradnji	**Objekti v gradnji**
16. OŠ BS-7	14. VVZ Novo Kodeljevo
17. OŠ Prežihov Voranc	15. VVZ Vrhovci
18. OŠ Vrhovci	16. VVZ Selo-Moste
19. OŠ Zvonka Runka	17. VVZ Litostroj
Objekti v oddaji	**Objekti v oddaji**
20. OŠ Koseze (analiza ponudb gotova)	18. VVZ BS-3 (zbiramo ponudbe)
	19. VVZ Murgle (pripravljena analiza ponudb)
Objekti v pripravi	**Objekti v pripravi**
21. OŠ Prule	20. VVZ Poljanska cesta
22. OŠ Tone Tomšič	21. VVZ Ajdovščina
23. VZ Janez Levec	22. VVZ Šentjakob II
24. OŠ Dr. J. Potrč	23. VVZ Polje
25. OŠ Vodice	24. VVZ Koseze
	25. VVZ Medvode

Vsi preostali objekti (14) bodo dokončani do roka, ki ga je sprejela skupščina mesta Ljubljane, to je do leta 1978. To pomeni, da bomo na področju družbenega standarda pridobili 25 vzgojnovarstvenih zavodov in prav toliko osnovnih šol.

Že zgrajeni objekti nam dokazujejo, da bomo v našem mestu prvemu projektu dodali novega, obenem z njim novo kvaliteto, samoprispevek II, za katerega bomo glasovali na referendumu 21. novembra letos. Pred petimi leti smo na isti dan glasovali za prvi samoprispevek. Ta drugi nam prinaša nove razsežnosti. Poleg vzgojnovarstvenih zavodov in osnovnih šol bomo gradili zdravstvene objekte in objekte za starejše občane. Oglejmo si v tabeli predlog objektov Ljubljanskega samoprispevka II.

2. PREDLOG OBJEKTOV — SAMOPRISPEVEK II

Občani bomo z novim samoprispevkom združevali sredstva v višini 1,5 odstotka od čistega osebnega dohodka. Tako bi iz samoprispevka od 1. januarja 1977 do 31. decembra 1981 zbrali 879 milijonov dinarjev, kar pomeni dve tretjini vrednosti skupnega programa. Preostali del bi združile samoupravne interesne skupnosti s področij, ki so zajeta v programu bodočega samoprispevka II. Občani z nižjim osebnim dohodkom (2.000 din), kmetje z dohodki pod 2.500 din in občani katerim dohodek na družinskega člana ne presega 900 dinarjev, bi bili oproščeni plačevanja samoprispevka. Zavezancem pa se prispevani znesek računa kot odbitna postavka pri odmeri davka na osebni dohodek.

49 novih objektov

Po predlogu, ki bo šel po odločitvi delegatov v skupščini mesta v javno razpravo, naj bi zgradili 20 osnovnih šol ali prizidkov k dosedanjim šolam, 20 vzgojnovarstvenih zavodov ali prizidkov k dosedanjim, v vseh petih občinah bi precej izboljšali kakovost zdravstvenih uslug in ostareli Ljubljančanov bi dobilo prostor v štirih novih domovih.

Drugače rečeno — uspel referendum pomeni 2400 novih mest v vzgojnovarstvenih ustanovah za najmlajše, 180 učilnic v novih osnovnih šolah s 4.500 sedeži za učence, naložbe v zdravstvo pa bodo pomenile boljše zdravstvene storitve in s tem tudi boljši položaj občanov, ki morajo zdaj izgubljati ure in ure, da pridejo do zdravnika.

Posebno mesto Šiškarjem

Zaradi vse hitreje razvijajočih se novih stanovanjskih sosesk v posameznih občinah je razumljivo, da so zlasti v Šiški, na Viču in v Mostah poseben poudarek dobile šole in vzgojnovarstvene ustanove. Nove šišenske soseske, med katerimi so v zadnjih letih najbolj naglo zrasle SŠ 7, Dravlje in Koseze, nujno potrebujejo nove šole in vrtec, zato so tudi v predlogu za drugi samoprispevek. Predlagatelji niso zanemarili tudi Medvod in Vižmarij-Brod.

(Nadaljevanje na 3. strani)

LITOSTROJČANI ZA TOLMINSKO

Koordinacijski svet družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Litostroja, je 16. 9. na izredni seji sklenil, da se tudi Litostrojčani vključimo v akcijo nujne pomoči prizadetim prebivalcem Posočja zaradi ponovnih rušilnih potresnih sunkov tako, da delamo še eno soboto v mesecu oktobru. Del tega denarja pa naj bi uporabili za nakup 5 prikolic, ki so jih prebivalci nujno potrebovali takoj, ker je potresu sledilo še zelo slabo vreme.

Že isti dan smo kupili prikolice pri trgovskem podjetju »TRESKA« (cena ene prikolice je 34.000 din). Istočasno smo iskali prostovoljce, ki bi kupljene prikolice prepeljali do sedeža štaba za civilno zaščito v Tolminu. Tudi ta akcija je bila hitro in uspešno zaključena. S pomočjo občinskega štaba za civilno zaščito pri Skupščini občine Ljubljana-Šiška, ki je vodil celotno akcijo za zbiranje prikolic, je bilo tudi določeno spremstvo, ki ga je zagotovil »VIATOR«. Prikolice so bile opremljene z litostrojskimi napisi in že ob 13. uri se je kolona petih prikolic odpravila na pot.

Štab za civilno zaščito v Tolminu je razporedil prikolice po posameznih krajevnih skupnostih, ki so jih najbolj potrebovale. Ena prikolica je bila odpeljana v Kobarid, dve v krajevno skupnost Srpenica, dve pa v krajevno skupnost Log pod Mangrtom.

Na vožnji v Posočje je bila kolona prikolic deležna pozornosti. Vozniki osebnih avtomobilov, avtobusov in tovornjakov so se ji umikali in ji dajali prednost.

V krajih, kamor smo prikolice peljali, to je v Kobaridu, Srpenici in Logu pod Mangrtom, so bili hvaležni zaradi hitre in učinkovite pomoči. S posredovanjem krajevnih skupnosti so bile vse prikolice dostavljene tistim družinam, ki so bile v najhujši stiski. Zanimivo je, da so večino prikolic dobile družine, ki so bile že prej deležne naše pomoči. Vsi so vedeli povedati, da so prejeli brezplačno cement, ki smo ga zagotovili ob prvi solidarnostni akciji v mesecu juniju. Nekaterim, žal to ni veliko pomagalo, ker so ponovni potresni sunki dokončno porušili njihove domove.

Pozno ponoči so se prostovoljci — vozniki vrnili v Ljubljano s prijetnim občutkom, da so s solidarnostno pomočjo vseh naših delavcev zagotovili varno streho nad glavo štirimesečni Sari in triletnemu Gorazdu Črnuta iz Loga pod Mangrtom, ki sta se z očkom in mamico še isti večer preselila izpod šotora, kjer so se ob siju sveče stiskali okrog majhne plinske pečice. In ne samo njima!

Ž. V.

POGOVOR O PROIZVODNJI

Povečati in posodobiti proizvodnjo

RAZVOJ IN PROIZVODNJA TALNIH TRANSPORTNIH SREDSTEV JE BILA ŠESTA AKTUALNA TEMA, O KATERI SMO SE POGOVARJALI ZA NAŠO ČASOPISNO RUBRIKO »POGOVOR O PROIZVODNJI«. TUDI TO POT SMO NA POGOVOR POVABILI DELAVCE, KI SE NEPOSREDNO UKVARJAJO Z RAZVOJEM IN PROIZVODNJO VILIČARJEV, MOBILNIH DVIGAL IN DRUGIH SORODNIH STROJEV.

Pogovora so se udeležili: Marko Goljar, dipl. ing. — šef biroja za TTS, Ivan Mrak, dipl. ing. — vodja konstrukcijskega oddelka za viličarje, Franc Hudnik, dipl. ing. — vodja oddelka za mobilna dvigala in Janko Ogrič, dipl. ing. — projektant, Boris Koren — vodja poslovnice za kooperacijo in Franc Babič — vodja odseka za naročila maloserijske proizvodnje, Ljubo Luxa, dipl. ing. — šef biroja prodaje za domači trg, Ivan Prešeren — vodja oddelka za prodajo TTS, Boris Tertnik, ing. — šef planskega biroja, Franc Jevnikar — direktor TOZD Servis, Slavko Juteršek — delovodja v montaži TSS, Srečko Pirc — strojni ključavničar v montaži TTS, Lojze Tekavec — VK elektrikar v montaži TTS, Franc Poteko — šef službe priprave dela v TOZD FI, Anton Levstek, ing. — šef biroja za investicije in Janez Križaj — vodja oddelka v tehnološkem razvojnem biroju TOZD IRRP. Kritičen in konstruktiven razgovor je vodil glavni in [illegible]i urednik našega [illegible]sa Ivan Elikan.

Marko Goljar, dipl. ing.

Orisal bom razvoj proizvodnje talnih transportnih sredstev od leta 1960, ko sem prišel v Litostroj. V tem področju smo začeli z lastnimi silami, ves dosedanji razvoj smo dosegli z lastnimi sredstvi in v veliki večini z domačimi polproizvodi in produkti, katere smo lahko dobili na jugoslovanskem trgu. Začeli smo s 5-tonskim viličarjem, sledil je 3,5-tonski, nato dvetonski, katerega smo delali vrsto let, sledil je sedemtonski, sestavljen pretežno iz domačih sestavnih delov, ki smo jih dobili pri domačih kooperantih. Temu je sledil 12,5-tonski viličar — razvili smo ga skupaj z italijansko tvrdko OM.

Vzporedno z razvojem viličarjev smo razvijali mobilna dvigala in gradbene stroje. Od mobilnih dvigal smo najprej osvojili 4-tonsko dvigalo, potem smo ga predelali v 5-tonskega in končno v 6-tonskega. To dvigalo izdelujemo že nekaj časa, izkazalo se je kot primerno.

Naslednja dela na tem področju so novejša. Med tem časom smo pričeli izdelovati gradbene stroje. Najprej smo pričeli s konstrukcijo bagra, katerega smo izdelovali nekaj let, nato smo to proizvodnjo opustili, ker po eni strani ni bilo dovolj kooperantov, po drugi strani pa se je tovrstna proizvodnja pojavila tudi pri drugih jugoslovanskih proizvajalcih gradbenih strojev.

Pri razvoju talnih transportnih sredstev smo imeli težave in uspehe, spoznanja na tem področju so omogočila, da so ti stroji postajali vedno zrelejši. Lahko bi

(Nadaljevanje na 6. strani)

Osnutek srednjeročnega načrta

PLANSKI BIRO JE NA PODLAGI ŽE SPREJETEGA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O OSNOVAH SREDNJEROČNEGA NAČRTA 1976—1980 DELOVNE ORGANIZACIJE LITOSTROJ IN DRUŽBENEGA DOGOVORA O TEMELJIH DRUŽBENIH NAČRTOV RAZVOJA OBČINE, MESTA IN REPUBLIKE IZDELAL PO LETIH SREDNJEROČNI NAČRT TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA, KI NASTOPAJO V POSLOVNEM IN PROIZVODNEM PROCESU.

SREDNJEROČNI GOSPODARSKI NAČRT DELOVNE ORGANIZACIJE LITOSTROJ ZA OBDOBJE 1976—1980 PREDSTAVLJA PROJEKT NADALJNEGA RAZVOJA, KI ISTOČASNO SLUŽI KOT PODLOGA SAMOUPRAVNEGA NAČRTOVANJA V TEMELJNIH ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA.

Obdelava v temeljnih organizacijah združenega dela in usklajevanje z interesi partnerjev, s katerimi so povezani v procesu proizvodnje, je dala dokončno srednjeročni načrt za nadaljnjih pet let. Izkušnje iz preteklih let nas opozarjajo, da mora biti načrtovanje usklajeno, kar pomeni, da je treba zlasti srednjeročne in dolgoročne načrte razvoja sproti prilagajati novim okoliščinam.

Končni cilj takih popravkov in prilagoditev načrtov glede na okoliščine domačega in tujega trga je, da z uvajanjem novih ukrepov in akcij pa tudi novih sredstev vendarle zagotovimo uresničitev dogovorjenih temeljnih planskih ciljev.

I. Temeljni cilji, pogoji in naloge razvoja

Ustavna zasnova samoupravnega družbenega načrtovanja terja od vseh nosilcev, da pri oblikovanju temeljnih ciljev družbenega razvoja izhajajo iz ustave, kot tudi iz družbenopolitičnih in samoupravnih dokumentov, ki so jih za prihodnje razdobje že sprejeli delovni ljudje.

Težišče naporov v tem srednjeročnem razdobju mora biti na razvijanju medsebojnih odnosov in na uresničevanju take razvojne politike, ki bo v skladu z novimi ustavnimi načeli zagotavljala temeljna načela samoupravne socialistične družbe, ki dajejo afirmaciji človeka in vsestranskem razvoju njegove osebnosti, njegovim materialnim ter drugim življenjskim in delovnim razmeram, neposrednemu samoupravljanju in združevanju dela osrednje mesto.

Hitrejšo rast dejanskega osebnega in družbenega standarda ter stabilizacijo, katero smo začrtali v tem srednjeročnem načrtu, bomo dosegli le z dinamično proizvodno rastjo, v kateri mora imeti najboljša izraba vseh proizvodnih dejavnikov, produktivnost dela, vključevanje v mednarodni trg in sodelovanje z deželami v razvoju, večji delež kot doslej.

V središču razvojnih naporov mora biti stabilnejša preskrba surovin in repromateriala. Znatno večjo skrb je treba usmeriti na opremljenost delovnih mest, modernizacijo tehnologije, avtomatizacijo proizvodnih postopkov za povečanje produktivnosti in dohodka na zaposlenega. Zaradi sedanje neugodne strukture kadrov in premajhnega pritoka strokovno izobražene mladine moramo razviti široko akcijo za pospeševanje strokovnega izobraževanja v lastnem Izobraževalnem centru. Nujno moramo zagotoviti hitrejši in učinkovitejši pretok dosežkov raziskovalnega dela v proizvodnji ter s tem vplivati na posodobljanje proizvodnje. To nam bo dalo hitrejše povečanje produktivnosti dela in racionalnejše zaposlovanje, kar je nujno za nastajajoče razmere.

Večanje življenjskega standarda zaposlenega mora biti usklajeno s povečanjem storilnosti dela in dohodka, kar predstavlja dosledno uveljavitev načela delitve po delu in rezultatih dela.

II. Globalni kazalci projekcije in elementi politike razvoja

Delovna organizacija Litostroj je s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela na podlagi možnosti razvoja v razdobju 1976—1980 predvidela stopnje rasti v pogledu:

realizacija	7,6
dohodek	5,9
amortizacija	14,9
osebni dohodek	5,9
družbeni standard	6,8
zaposlenost	3,8
izvoz	15,0
uvoz	6,0
sredstva rezerv	5,1
poslovna sredstva	6,2
osnovna sredstva	24,5
obratna sredstva	3,3

Kazalci nakazujejo realno rast in razmerja, katera je v proizvodnji možno in potrebno doseči. Pod vplivom naraščajoče ravni cen bodo sicer kazalci, v katerih se bodo poslovna gibanja dejansko izražala, ustrezno višje. Pri tem pa je za ustvarjanje pogojev za uravnotežen ekonomski razvoj vendarle bistvenega pomena, da v tekočih gibanjih obravnavamo razmerja na podlagi projekcije predvidevanj in ne porušimo realnih razmerij med proizvodnjo, menjavo in porabo ter razmerji v delitvi celotnega dohodka.

Med strateške naloge razvojne politike sodi razvijanje ustreznih materialnih in samoupravnih pogojev, ob katerih bi močneje prišel do izraza faktor dela in znanja. V prihodnjem razvoju mora biti odločujoča produktivnost, ustvarjalnost in strokovna usposobljenost delavcev. Ti kvalitetni dejavniki razvoja so pogojeni ne samo z ustrezno spodbudno politiko delitve osebnih dohodkov, temveč hkrati s solidarnim zagotavljanjem in razvijanjem vseh drugih pogojev dela in življenja delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela.

Kot strukturni problem je treba oceniti zaostajanje pri kvalitetnih faktorjih razvoja, zlasti še glede tehnološke ravni našega proizvodnega procesa, nizke udeležbe avtomatizacije v strukturi sredstev za proizvodnjo, slabe kvalifikacijske sestave zaposlenih ter glede organizacije dela in poslovanja. Vse to se odraža v nizki produktivnosti, v slabi konkurenčni sposobnosti naših izdelkov doma in na tujih trgih ter v razmeroma nizkem poprečnem dohodku.

Da bi to odpravili, moramo znatno povečati opremljenost delovnih mest, posodobiti tehnologijo, avtomatizirati proizvodne postopke ter učinkovito izboljšati organizacijo dela in kvalifikacijsko sestavo zaposlenih.

Kot posebno žgoča razvojna naloga se torej zastavlja znatno večja skrb za razvoj strokovnega izobraževanja in raziskovalne dejavnosti, ki sta doslej močno zaostajali za potrebami proizvodnje. Tudi naloge iz tekočega plana se uresničujejo daleč prepočasi. Za odpravo teh pomanjkljivosti so delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela na podlagi svojih interesov opredelili konkretne programe ter za te namene tudi določili sredstva, ki jih združujejo na nivoju delovne organizacije ter sami odločajo o njih uporabi.

III. Temeljno strukturni problemi v prihodnjem razdobju

• Na področju turbinske proizvodnje bo poglavitna naloga uresničevanje investicijskega programa, ki je predviden za to obdobje.

Analize so pokazale, da je potrebno instalirati v Jugoslaviji v tem obdobju okoli 15.000 ton turbinske opreme, kar močno presega zmogljivosti Litostroja na tem področju.

Prav tako obstajajo redne perspektive za izvoz turbin, posebno v dežele v razvoju. Zato mora Litostroj povečati svoje zmogljivosti in istočasno preiti v višji razred proizvodnje Francisovih turbin do 8 m premera gonilnika in Kaplanovih turbin do 10 m premera gonilnika.

• Na področju črpalnih naprav bo težišče dela na razvoju in raziskavah, izboljšanju hidravličnih karakteristik obstoječih tipov, prešli bomo na tipizacijo in take konstrukcijske izboljšave, ki bodo pri visoki kvaliteti zagotavljale čim nižje proizvodne stroške, doseči pa moramo tudi predvidene izkoristke črpalk.

• Na področju transportnih naprav moramo poglobiti razvojno delo. Raziskave in odpravljanje težav pri delu specialnih dvigal in razvoj novih izdelkov v tipskih vrstah je pogoj za pridobivanje novih naročil.

• Na področju procesnih naprav moramo marsikaj izboljšati, izpolniti in celo na novo narediti, da bomo pridobili perspektivna naročila.

• Dieselska motorna proizvodnja je vezana na razvojne naloge Burmeister & Wain-a. Lastno projektiranje vključuje vso pomožno strojno opremo.

• Obsežna analiza trga kaže za obdobje 1976—1980 strm porast potreb po talnih transportnih sredstvih. Sedanja proizvodnja ne pokriva vseh potreb, tržišča, zaradi tega viličarje celo uvažajo! V investicijskem programu tega obdobja predvidevamo razširitev in osamosvojitev te proizvodnje, in sicer v dveh fazah.

• Proizvodnja preoblikovalne tehnike se bo osamosvojila. Te proizvode izdelujemo pretežno individualno. Rast realizacije pa mora biti v prihodnje zasnovana na količini enake ali podobne proizvodnje, ne pa na raznovrstnosti. Pridobivanje novih naročil na domačem in tujem trgu je odvisno predvsem od cene in hitre dobave. Vedno ostrejša konkurenca med proizvajalci in vse večje zahteve kupcev po kvaliteti izdelkov te vrste terjajo od nas vse obsežnejšo razvojno in raziskovalno dejavnost.

Razširitev turbinske proizvodnje zahteva tudi večje in težje ulitke, zato investicijski program predvideva razširitev jeklolivarne in povečanja zmogljivosti na področju jeklene litine.

Pomanjkanje surovin in repromateriala v preteklem razdobju je zaviralo našo realizacijo in vplivalo na povečanje stroškov. Svetovna energetska in surovinska kriza je v zadnjem času ta problem še bolj zaostrila. Pri izbiri materialov za posamezne objekte moramo nujno povečati odstotek udeležbe domačih proizvajalcev.

Povečanje deleža lastne proizvodnje bi morali doseči z boljšo kvaliteto, boljšim povezovanjem v okviru združenih podjetij strojegradnje ter z ustrezno kreditno politiko.

Intenzivno se moramo usmerjati v izdelavo in gradnjo kompletnih objektov, za kar bodo velike možnosti uvrstitve v deželah tretjega sveta.

Za predviden dinamičen in po nalogah ter ciljih zahtevan razvoj v prihodnjem razdobju postaja vse bolj pomembno hitro povečanje obsega vseh tistih družbenih dejavnosti, ki zagotavljajo razreševanje številnih nalog na področju socialne politike, ki oblikujejo pogoje dela in življenja delovnih ljudi ter tako neposredno ali posredno vplivajo tudi na povečanje produktivnosti dela. V novih pogojih samoupravnega sistema delavci in delovni ljudje že v svojih načrtih in tudi v okviru interesnih skupnosti te potrebe bolj organizirano zadovoljujejo in sooblikujejo ustrezno politiko.

Samoupravna sporazumevanja in družbeno dogovarjanje bo tudi v prihodnje temeljna metoda usmerjanja delitve dohodka in osebnih dohodkov, ki mora omogočiti skladno rast realnih osebnih dohodkov z rastjo produktivnosti dela in tudi zagotoviti krepitev akumulativne sposobnosti delovne organizacije.

Do konca leta je treba pripraviti še naslednje samoupravne sporazume, katerih vsebina mora biti v skladu z 18. členom zakona o planiranju, ki pravi, da samoupravni sporazumi in dogovori določajo skupne interese in cilje, urejajo medsebojne odnose, pravice, obveznosti in odgovornosti za njihovo uresničevanje.

1. Samoupravni sporazum med TOZD Inštitut za raziskave, razvoj in projektiranje, izdelovalcem tehnične dokumentacije in TOZD Proizvodnja finalnih izdelkov, TOZD proizvodnja polizdelkov ter ostalimi morebitnimi porabniki (dohodkovni odnosi).
2. Samoupravni sporazum med nabavnim sektorjem in uporabniki njihovih uslug s tem, da se izpolni točno poslovanje in obračun stroškov (dohodkovni odnosi).
3. Samoupravni sporazum med prodajnim sektorjem in porabniki njegovih uslug glede preskrbe naročil in njihove uresničitve ter razdelitvijo vkalkuliranih stroškov za nemoten poslovni in proizvodni proces (dohodkovni odnosi).
4. Samoupravni sporazum med finančno poslovnim računovodstvom in temeljnimi organizacijami združenega dela o izrabi obratnih sredstev ter ustanovitvi interne banke za tekoče nemoteno poslovanje (dohodkovni odnosi).
5. Samoupravni sporazum med sektorjem za plan, organizacijo, analize, elektronsko obdelavo podatkov in tistimi temeljnimi organizacijami združenega dela, katere naročajo strojno obdelavo podatkov za svoje poslovanje (dohodkovni odnosi).
6. Samoupravni sporazum med kadrovskim sektorjem in temeljnimi organizacijami združenega dela, za katere preskrbujejo delovno silo (dohodkovni odnosi).
7. Samoupravni sporazum o režijskih stroških upravno prodajne režije s temeljnimi organizacijami združenega dela.
8. Samoupravni sporazum med TOZD finalni izdelki in TOZD proizvodnja polizdelkov o izrabi medsebojnih uslug za čim boljšo finalizacijo na podlagi dohodkovnih odnosov.
9. Samoupravni sporazum med temeljnimi organizacijami združenega dela o kvaliteti izdelkov.
10. Samoupravni sporazum SLO in DSZ s temeljnimi organizacijami združenega dela o potrebnih stroških za pokrivanje opreme (obleka, orodje) in ureditev zaklonišč.
11. Samoupravni sporazum med TOZD obrat za investicije, vzdrževanje, energetiko in transport in porabniki njegovih uslug (investicije, vzdrževanje, energija in transport), vse na podlagi dohodkovnih odnosov.
12. Samoupravni sporazum med TOZD zunanje storitvena enota in temeljnimi organizacijami združenega dela, katere uporabljajo njihove usluge v delavski restavraciji ter ostale ugodnosti družbenega standarda.

Pripraviti je potrebno tudi samoupravne sporazume z zunanjimi podjetji, zavodi itd.:

• Samoupravni sporazum med nabavnim sektorjem in trgovskimi podjetji — črno metalurgijo za preskrbo surovin in repromateriala ter kooperanti.

• Samoupravni sporazum med TOZD obrat za investicije, vzdrževanje, energetiko in transport in distributerji energije (voda, elektrika, gorivo, plin).

• Samoupravni sporazum med kadrovskim sektorjem in TOZD izobraževalni center ter zunanji šolski zavodi za izobraževanje naših delavcev (šole, univerze).

• Samoupravni sporazum med finančno poslovnim računovodstvom in denarnimi zavodi o zadostni preskrbi finančnih sredstev.

• Samoupravni sporazum med TOZD inštitut za raziskave, razvoj in projektiranje in zunanji inštitut, raziskovalnimi zavodi, Turboinštitutom, itd.

• Samoupravni sporazum med TOZD obrat za investicije, vzdrževanje, energetiko in transport in transportnimi podjetji za zavarovanje osebnega in tovornega prometa (železnice, avtobusna podjetja).

• Samoupravni sporazum med delovno organizacijo Litrostroj in inštitutom za priznanje kakovosti naših izdelkov.

• Samoupravni sporazum med DO in SOZD.

• Samoupravni sporazum med DO in KS, SIS, občino.

Tako pripravljen srednjeročni načrt je sedaj na obravnavi po temeljnih organizacijah združenega dela, katere bodo dale svoje pripombe na poslano gradivo. Organ delavskega sveta delovne organizacije za pripravo srednjeročnega načrta bo te pripombe upošteval in dal smernice za dokončen predlog srednjeročnega načrta za obdobje 1976—1980, ki bo sprejet na delavskih svetih temeljnih organizacij združenega dela in dokončno potrjen na centralnem delavskem svetu delovne organizacije.

inž. B. Tertnik

100-LETNICA CEMENTARNE

Cementarna Trbovlje je v septembru praznovala 100-letnico obstoja. Na slovesnosti je njen direktor poudaril vlogo Litostroja pri dosedanjih rekonstrukcijah, saj kar tri mlinice cementa, izdelane v Litostroju, že dolga leta brezhibno obratujejo v Cementarni. Razen omenjenih treh kompletnih mlinic pa je Litostroj pri rekonstrukcijah sodeloval tudi z dobavo ostale opreme. Zato je bila izražena želja, da naj bi v čim večjem obsegu sodelovali tudi pri gradnji nove cementarne, ki naj bi jo pričeli graditi v letih 1977—1979.

V znak priznanja za dosedanje sodelovanje je direktor Cementarne podelil kolektivu Titovi Zavodi Litostroj zlato plaketo, članom kolektiva dipl. ing. Stražišarju in dipl. ing. Gorencu pa srebrno plaketo.

PRIZNANJE SINDIKATA

Letos je Konferenca osnovnih organizacij sindikata naše delovne organizacije ob 29. obletnici obratovanja tovarne prvič podelila »Priznanja sindikata Titovih zavodov Litostroj«. Priznanja so bila podeljena sedemnajstim zaslužnim družbenopolitičnim delavcem in strokovnjakom ter dvema službama. Poleg odlikovancev so se slavnosti udeležili tudi predstavniki občinskega sindikalnega sveta, vodilni družbenopolitični delavci delovne organizacije ter generalni direktor.

Slavljence in goste je nagovoril predsednik Konference OO sindikata tovariš Ivan Sabol ter posebej poudaril:

Šestindvajset let je minilo od tedaj, ko smo odločno stopili na pot samoupravnega notranjega razvoja in začeli postavljati temelje izvirni socialistični prihodnosti, in devetindvajset let, odkar so stekli prvi stroji v naši delovni organizaciji. Doživeli smo tudi bridkosti in presenetljive obrate, ki pa so v resnici še utrjevali naše prepričanje, da smo med možnimi inačicami izbrali tisto, ki je zagotavljala v revoluciji prekaljeno in potrjeno samobitnost naše skupnosti. Današnji čas terja strastne borce, ki vnašajo v bitko žar in polet revolucije, našega samoupravljalca ni več mogoče slepiti in strašiti z gesli centralistično birokratskega sistema. Naša moč se potrjuje v samoupravljanju, njeni praksi in delu. Vendar pa organiziranost in vsebina dela še nista dosežena v celoti. V sindikatu moramo še naprej dograjevati in utrjevati našo organizacijsko zgradbo in povečati učinkovitost njenih posameznih delov. Sestavni del našega dela je tudi ta, da zaslužnim družbenopolitičnim delavcem, ki so toliko prispevali k uresničevanju delavskih interesov podelimo plakete in značke sindikata Litostroja. To ni samo priznanje, temveč tudi spodbuda vsem nam za aktivnejše delo.

Za ustrezno samoupravljanje in družbenopolitično delo so potrebne ustrezne informacije, potrebno pa je tudi hotenje, volja vsakega posameznika. Kaj to terja od nas? Da se v OOS predvsem pa v sindikalnih skupinah organiziramo tako, da bomo ob vsakem času sposobni odgovoriti na vprašanje, v kolikšni meri uresničujemo besede, zapisane v naših dokumentih. Z drugo besedo, delavci bi morali bolje poznati lastni tozd, delovno organizacijo, organiziranost na vseh ravneh in delovanje, ter krepiti večjo odgovornost do dela.

Menim, da smo politično mobilizirali delavce za poglobljeno in resnično uresničevanje vsebine ustavnih načel in socialističnih družbenih odnosov, ter da zagotavljamo pogoje za njihov aktiven in ustvarjalen vpliv za uporabo Zakona o združenem delu v naši delovni organizaciji.

Izhodiščna misel zakona je, da delavec v združenem delu dejansko postane družbeni subjekt upravljanja in gospodarjenja s pogoji in rezultati dela.

Naše osnovno vodilo pri ocenjevanju je izhajalo iz stališča socialistične morale. Malokdaj ocenjujemo človeka po tem, kakšen je, ampak po tem, kaj ima. V naši družbi se pojavljata dve protislovni morali — socialistična in denarna, ki prodira v zdrave človeške odnose. V sindikatu se zavzemamo za socialistične principe in menim da bo to priznanje delavcem Litostroja nadaljnje vodilo za spodbudo in še uspešnejše delo.«

Za njim je besedo prevzel predsednik komisije za podelitev priznanj tovariš Kočar, ki je prisotne seznanil z delom komisije.

Konferenca osnovnih organizacij sindikata je na osnovi sklepa z dne 26. II. 1976 razpisala »PRIZNANJE SINDIKATA TZ LITOSTROJ«, ki je bilo objavljeno v glasilu naše delovne organizacije, na oglasnih deskah, prejeli pa so ga tudi vsi predsedniki izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata.

Priznanja za uspehe, dosežene v daljšem časovnem obdobju ali za konkretno delo pri uresničevanju delavskih interesov bomo podeljevali vsako leto.

PRIZNANJA PODELJUJEMO NA VEČ PODROČJIH DELOVANJA:

— v družbenopolitičnih organizacijah,

— na področju uveljavljanja samoupravnih odnosov,

— na področju pospeševanja družbenoekonomskih načel v poslovanju,

— na področju pospeševanja inventivne dejavnosti — znanstvenih, organizacijskih dosežkov,

— na področju razvoja, kulture in prosvete ter rekreativne dejavnosti,

Ivan Maričič — nagrajenec sindikata

— na področju izobraževanja in dejavnosti zdravstvenega in socialnega varstva, za uveljavljanje ustavnih načel na področju delegatskih odnosov.

Komisija konference osnovnih organizacij sindikata je prejela predloge petih izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata posameznih tozdov in SSP, nobenega pa niso posredovali TOZD Servis, Zunanja storitvena enota in Izobraževalni center Litostroj. Kljub temu je bilo delo komisije zelo težko in odgovorno, zavedajoč se, da morda niso zajeti vsi, ki bi to priznanje zaslužili. Zato je naloga vseh nas, da že danes pričnemo pripravljati predloge in priznanja v letu 1977.

Na osnovi analiz posameznih predlogov je bilo sklejeno, da podelimo priznanja sindikata Litostroj zaslužnim delavcem, ki so vrsto let ustvarjali na vseh prej omenjenih področjih.

ZLATO PLAKETO SO PREJELI:

Franc Černivec, TOZD PI, za dolgoletno, uspešno in aktivno delo na področju samoupravljanja in v družbenopolitičnih organizacijah, **Viktor Nolimal,** dipl. ing. TOZD FI, za dolgoletno delo v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih ter za uspešno uvajanje novih družbenoekonomskih načel v poslovanju.

Zvonimir Volfand, dipl. ing., TOZD PI, za uspešno delo in vodenje družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih organov, kakor tudi za uvajanje novih družbenoekonomskih načel v podjetju.

SLUŽBA VARSTVA PRI DELU — za dosežene rezultate na svojem področju, za izobraževanje delavcev ter za dvig kulture nasploh.

SREBRNE PLAKETE SO PREJELI:

Marjan Lovšin, TOZD IRRP, za dololetno delo v družbenopolitičnih organizacijah;

Bojan Ostanek, TOZD IRRP, za uspešno delo na področju športa in rekracije;

Andrej Pahor, TOZD IRRP, za uspešno razvijanje racionalizatorstva in tehnologije;

Adolf Straka, TOZD FI, za dolgoletno uspešno delo na področju samoupravljanja in v družbenopolitičnih organizacijah.

SREBRNI ZNAK

Na slovesnosti ob podelitvi plaket in značk sindikata Litostroj je osnovna organizacija TOZD PI dobila še eno pomembno priznanje »Srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije«, ki ga je predsedniku osnovne organizacije sindikata PI Miru Podbevšku izročil sekretar občinskega sindikalnega sveta Miha Krotko. To je že drugo pomembno priznanje, kajti pred dvema letoma je sindikalna organizacija naše delovne organizacije prejela zlati znak Zveze sindikatov Slovenije.

Osnovni organizaciji sindikata PI in njenemu izvršnemu odboru iskreno čestitamo.

SLUŽBA ZAVAROVANJA, za požrtvovalno delo in za uspešno zaščito družbenega premoženja.

ZLATE ZNAČKE SO PREJELI:

Horvat Ciril, TOZD IVET, za organiziranje kulturnega delovanja in množične rekreativne dejavnosti;

Boris Kalčič, TOZD PI, za dolletno uspešno delo v družbenopolitičnih organizacijah;

Ivan Maričič, TOZD PI, za dolgoletno delo v družbenopolitičnih organizacijah ter za razvijanje družbene samozaščite;

Ivan Mrak, dipl. ing., TOZD IRRP, za uspešno delo na področju inventivne dejavnosti, za znanstvene in tehnične dosežke;

Stanislav Mucher, TOZD FI, za uspešno strokovno delo in za strokovno usposabljanje in uvajanje mladih;

Anton Papež, ing., TOZD IVET, za uspešno uvajanje novih družbenoekonomskih načel v poslovanju;

Ivan Rode, ing., TOZD IRRP, za uspešno delo na področju inventivne dejavnosti;

Stane Štiftar, TOZD FI, za uspešno strokovno delo in za delovanje na področju razvijanja samoupravljanja;

Anton Virant, TOZD IVET, za uspešno delo v družbenopolitičnih organizacijah;

Vukosav Živković, TOZD IRRP, za uspešno delovanje v družbenopolitičnih organizacijah v delovni organizaciji.

V imenu odlikovancev se je zahvalil tovariš Franc Černivec, ki je posebej poudaril pomen teh priznanj za nadaljnje še uspešnejše delo, posebej pri razvijanju samoupravnih socialističnih odnosov.

J. E.

S samoprispevkom ustvarjamo boljše pogoje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ni treba posebej poudariti, kaj bo za 70.000 prebivalcev šišenske občine pomenil prizidek k zdravstvenemu domu, saj je ta že dvakrat premajhen. Upokojenci bodo dobili svoj dom v Šiški z 228 ležišči. Že iz tega bežnega pregleda in tabele je moč razbrati, da bi z glasovi za drugi samoprispevek lahko naredili spet velik korak naprej v družbenem standardu in njegove dobrine enakomerno porazdelili med delovne ljudi in občane vseh petih ljubljanskih občin.

Sindikat — nosilec javne razprave

Vsi občani smo prejeli brošuro samoprispevka 71-76, ki obravnava realizacijo in program novega samoprispevka 77-81. Zato želimo poudariti, da to ni samo akcija sindikata v naši delovni organizaciji, temveč vseh družbenopolitičnih organizacij, delavskih svetov, delegacij in delegatov ter vodstva.

V okviru priprav za samoprispevek II bodo IO OOS v povezavi z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami ustanovili akcijski odbor za vodenje priprav na referendum.

Akcijski odbor sestavljajo: predsednik IO OOS, sekretar OO ZK, predsednik ZSM, predsednik DS ter vodji temeljne in splošne delegacije TOZD in SSP.

Odbor bo organiziral razprave po sindikalnih skupinah o gradivu za samoprispevek II na osnovah predhodnik priprav. Na osnovi razprav bomo omenjeno gradivo potrdili na zborih delavcev v prvi polovici oktobra letos.

Za Ljubljano obstaja torej skupni program, pri katerem so pogoji poenoteni, program, ki bo prispeval k skupnim rezultatom. Zavedamo pa se, da so potrebe znatno višje, kot bo vsota, ki jo bomo dosegli s samoprispevkom.

Družbeni pomen samoprispevka je, da združena sredstva združujemo v objekte. To so silno pomembna sredstva, kajti z njimi bomo uresničevali svoje naloge in programe, ki bodo vplivali tudi na rezultate dela in na boljše počutje vseh zaposlenih in občanov.

Sabol

PREDLOG OBJEKTOV — SAMOPRISPEVEK II

Občina	Osnovne šole	Prizidki k OŠ	VVZ	Prizidki k VVZ	Zdrav. domovi	Domovi za ostarele
Bežigrad	Črnuče Posavje	OŠ Maks Pečar OŠ France Bevk	Posavje	VVZ Črnuče	Črnuče (zdr. postaja in lekarna)	Posavje
Center				VVZ Stari Vodmat	Novogradnja zdrav. doma	
Moste-Polje	Štep. naselje Nove Jarše Dolsko	OŠ Zadobrova OŠ Zalog	Štepanjsko naselje Nove Jarše Zadobrova Hrušica	VVZ Zajčja Dobrava	Otroški dispanzer pri ZD	Moste
Šiška	Koseze ŠS/7 Dravlje Medvode-Svetje	OŠ I. N. Očka OŠ Franc Rozman OŠ Franc Marn	Dravlje ŠS 7/1 Dravlje ŠS 7/1 centr. vrtec Medvode-Preska Hinko Smrekar Zg. Šiška		Prizidek k ZD	Šiška
Vič-Rudnik	Krim-Rudnik Preserje Škofljica	OŠ Vel. Lašče OŠ Ig	Krim-Rudnik Milan Česnik Rožna dolina Trnovo Vnanje gorice Kozarje		Povečanje ZD	Kolezija

Pogovor z jubilanti

SPET JE LETO NAOKROG IN Z NJIM NAŠ PRAZNIK, KO SLAVIMO USTANOVITEV LITOSTROJA. OBENEM NEKATERI MED NAMI DOČAKAJO TUDI SVOJ OSEBNI JUBILEJ. VZTRAJATI NA OKOPIH DELA — NA DELOVNEM MESTU V NAŠEM PODJETJU DESET, PETNAJST, DVAJSET LET, ČETRT STOLETJA, TO NI MALO. TO JE ČAS, KO SE ČLOVEK S PONOSOM OZRE NAZAJ NA PREHOJENO POT, NA LETA MLADOSTI, NA VSE TEGOBE IN RADOSTI, DOŽIVETE SREDI DELA. POTREBNO JE VELIKO SMELOSTI, SAMOZAVESTI, VOLJE IN ZNANJA, DA ČLOVK VSE TO PRENESE.

PRIDRUŽUJEMO SE DOBRIM ŽELJAM IN ČESTITKAM VSEM NAŠIM SLAVLJENCEM. NEKATERE SMO OB TEJ PRILOŽNOSTI ZAPROSILI ZA KRAJŠI RAZGOVOR.

Na vprašanje, kdaj in od kje ste prišli v Litostroj, je tovariš ALBERT ODEB povedal: »Rojen sem 17. 4. 1934 v Štorah. Tam sem tudi končal metalurško industrijsko šolo. Po končanem šolanju sem se leta 1951 zaposlil v jeklolivarni kot livar oblikovalec, kjer sem še zdaj.«

Ali ste zadovoljni z delom in delovnimi odnosi, se je glasilo drugo vprašanje. »Da, z delom in z delovnimi odnosi sem tu zadovoljen. S sodelavci se razumem in z njimi sodelujem, tako pri delu kot tudi pri samoupravljanju.«

Letos ste jubilant. Kaj pomeni za vas ta jubilej? »Vsekakor predstavlja zame osebno velik uspeh. Zavedam se, da sem svoje najboljše moči daroval v prid skupnosti in Litostroju. Nikoli nisem pomislil, da bi spremenil delovno sredino. Vživel sem se v kolektiv in kljub letom kar ne morem verjeti, da je od takrat, ko sem začel, minilo že petindvajset let. Ponosen sem na to težko in zahtevno obdobje.«

Ali imate kakšne želje in kaj mislite, da bi morali biti bolje?

»Vse prepočasi se rešujejo težki delovni pogoji v livarni. Tu mislim predvsem na močan dim, ki se dviguje iz talilnih peči in na prepih, zlasti v zimskem času.

Moja želja je, da se v bližnji prihodnosti reši problem topljenja železa, tako da bi se talilne peči ločile od oblikovalnice in da bi se postopno mehaniziralo delo v livarni. Paziti je treba na naše zdravje, saj je znano, da livarji bolujemo za silikozo, revmatiko in prehladi in jih tako malo dočaka zaslužen pokoj na tem delovnem mestu.«

S čim se še ukvarjate in ali se tudi družbeno udejstvujete, je bilo zadnje vprašanje. »Sem član hišnega sveta in sem v komisiji za popravila, sicer pa prosti čas porabim za rekreacijo in za oddih.«

Tovarišica MARIJA OBERSTAR je rojena 20. 7. 1934 na Vojskem blizu Idrije. V Litostroj je prišla iz Tobačne tovarne leta 1956.

Povejte nam nekaj o delovnem mestu in o delu, ki ga opravljate zdaj.

»Sem glavni komercialist v izvozu za talna transportna sredstva. Moje delo je zelo razgibano. Imam poslovne stike s kupci iz Italije, ČSSR, ZSSR, Zambije, Etiopije, Kolumbije... Vse te dežele so doslej že kupile viličarje pri nas. Poleg tega se za naše izdelke pojavljajo novi kupci od Pakistana do Libije, torej iz dežel v razvoju.

Ali ste z delom in delovnimi odnosi zadovoljni?

Tovarišica Oberstarjeva je povedala, da je z delom zadovoljna in z veseljem opravlja vse naloge, ki so ji v zvezi z njimi naložene. Prijetni so tudi odnosi s sodelavci.

Kaj pomeni za vas ta jubilej? Odgovorila je, da je ta dan zanjo pomemben mejnik v njenem delu, ki jo obvezuje in ji daje zaupanje za nadaljnje delo. Zadovoljna je tudi z načinom nagrade in s priznanji, ki ob tem slede. »Menim,« je nadaljevala, »da 20 let sodelovanja pri istem podjetju pomeni tudi vztrajnost v določenih trenutkih. Vsi vemo, da ni vedno samo lepo, zato ta jubilej še posebno cenim in se bom še vnaprej po svojih močeh trudila za razvoj naše delovne organizacije. Ob tej priložnosti se želim zahvaliti sodelavcem biroja za iskrene čestitke!«

Kaj menite, da bi moralo biti drugače in kakšne so vaše želje?

»Zelo cenim ekspeditivno delo, bodisi v proizvodnji ali pisarni, kar je mogoče doseči le s čim manjšo fluktuacijo kadrov. Želim torej, da bi se mojem prazniku pridružilo še mnogo sodelavcev in pa da bi povečali našo proizvodnjo in s tem dohodek.

O prostem času pa pravi Marija takole: »Še vedno se rada pridružim startu na snegu z nabrušenimi robniki in s startno številko po strmini navzdol na vse ali nič. Sem tudi članica ZK in sodelujem v ostalih družbenopolitičnih organizacijah.«

MILAN VIDMAR iz KSS je tudi med jubilanti. Poznamo ga kot zagnanega družbenopolitičnega delavca že dolgo vrsto let, nazadnje kot sindikalnega delavca. Kaj pravi o sebi. V Litostroj sem prišel 2. januarja 1951, ko sem se vrnil iz JLA. Glede na to, da sem rojen Šiškar, mi je izgradnja Litostroja predstavljala perspektivo na domačih tleh. Industrijsko šolo sem končal v Mariboru že jeseni 1947.

»Z delom sem pričel v montaži turbin, kjer sem delal vse do leta 1971 doma in na terenu. Sedaj delam kot tehnični sekretar družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov.«

O svojem delu je povedal:

»S svojim delom sem zadovoljen in ga opravljam z zadovoljstvom. Vedno večja decentralizacija upravljanja, vedno večje zahteve, ki jih pred nas postavlja družbena skupnost in s tem vedno bolj aktivno delo pa nam nalaga tudi vedno večjo odgovornost, s tem pa tudi več dela. Kažejo se vedno večje zahteve po profesionalizaciji nekaterih političnih kadrov. Menim, da bi s tem napravili korak naprej pri uresničevanju naših želja in hotenj.«

Kakšen pomen pripisujete svojemu jubileju? »Jubilej mi pomeni, poleg tega, da sem zaposlen že četrtino stoletja v Litostroju, še nekaj več. Delovne izkušnje, kakor tudi izkušnje na družbenopolitičnem področju in na področju samoupravljanja so mi dale največ, kar lahko pridobiš v takem kolektivu, kakor je Litostroj. Delo je silno pestro, tako strokovno kot tudi politično. Ponosen sem, da delam v takem kolektivu!«

Kakšne so vaše želje in zamisli za v bodoče? »Želje v bodoče so zamisli, ki jih mislim uresničiti v nadaljnjih letih dela v tem kolektivu. Vedno moramo stremeti za nečim novim, nečim boljšim, kar bo v korist nam in bodočim rodovom, ki nas bodo ocenjevali po tem, kaj smo naredili za kolektiv in za širšo skupnost.«

»Zakon o združenem delu nam prinaša toliko novosti, da je pred nami še veliko nedokončanega in nedoseženega. Želim si, da bi to pot, ki je pred nami, čim preje prehodili v naše splošno dobro!«

Kaj pa prosti čas, tovariš Milan? »V prostem času, ki ga je žal premalo, se ukvarjam z delom v športnem društvu, posebej pa sem aktiven tudi kot družbenopolitični delavec na svojem območju.«

VASILIJ MOŽINA, ing., skromen in načelen, jasnih misli in hotenj, neizprosen borec za red in disciplino pri delu.

Tako pripoveduje o sebi:

»V Litostroj sem prišel v septembru leta 1951 po končanem šolanju na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Tedaj sem bil star nekaj preko 16 let. Na lastno željo sem približno eno leto delal na strojih v obdelovalnici ter nato v konstrukcijskem biroju v takratnem oddelku za splošno industrijsko opremo. Kasneje sem bil nekaj let zaposlen v funkcijski kontroli in centralnem tehničnem biroju. V letih 1963 do 1966 sem izredno študiral na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani in dosegel naziv inženirja strojništva I. stopnje. Od leta 1968 dalje pa delam v projektivnem sektorju za projektiranje procesnih naprav (cementarne). Zdaj zasedam mesto vodje oddelka za inženiring procesnih naprav v TOZD IRRP, kjer se ukvarjamo s projektiranjem naprav za mletje nemetalov!

Ste z delom in delovnimi odnosi zadovoljni?

»Z delom sem bil vsa ta leta zadovoljen, saj drugače tudi jubileja ne bi dočakal. Isto velja za delovne odnose.«

Kako občutite svoj jubilej in kakšne misli in želje imate ob tem?

»Petindvajsetletni jubilej pomeni za mene prehojeno pot, ki ni bila brez ovir in težav. Vedno sem se trudil prilagoditi sredini, v kateri sem delal, zato mi tudi reševanje nastopajočih problemov ni delalo posebnih preglavic, saj smo jih reševali kolektivno. Moja želja je, da bi v Litostroju dočakal tudi 40-letni jubilej in upokojitev.«

Kakšne so vaše želje za razvoj podjetja? »Normalna želja vsakega, ki je vrsto let zaposlen v istem podjetju in nameravamo tudi ostati, je ta, da bi podjetje čim bolj uspevalo, za to pa bi

bilo treba urediti sledeče: poskrbeti za selektivnejšo kadrovsko politiko, poskrbeti za enotnejše sodelovanje med tozdi, realneje oceniti učinkovitost podjetja, saj mislim, da finančni kazalci niso vse in pretiran optimizem v tej smeri lahko zabriše dejansko sliko in s tem probleme, ki bi jih bilo potrebno rešiti.

S čim se ukvarjate v prostem času? »V prostem času rad čitam, hodim na plavanje, včasih na kakšen izlet. Drugače pa živim bolj družinsko.«

ADOLF STRAKA je v Litostroj prišel leta 1956.

Takole govori o svojem delu: »Začel sem kot lanser in šel skozi več faz dela, nazadnje sem leta 1960 postal glavni planer v planski operativi in delam pri proizvodnji viličarjev. Delo sem vedno prevzel z voljo. Delovni odnosi pa so v preteklem obdobju imeli različne poti. Ocenim jih lahko za pozitivne, čeprav se zavedam, da so s kadri težave, vendar je to splošni problem. Edino, s čimer nisem bil zadovoljen, je to, da vsaka sprememba delovnega področja ni bila pravočasno utemeljena z odločbo. Včasih sem bil v negotovosti in soodvisen od razpoloženja vodilnih. Skratka, to je preveč prepuščeno osebni pobudi in ne temelji na izkušnjah in oceni o preteklem delu, pač pa odločajo, često, osebni interesi, ki kvarijo zaupanje v poštene delovne odnose. Danes se ti problemi izboljšujejo.«

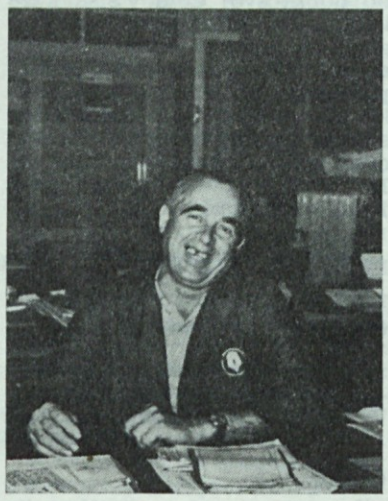

Dvajset let je precejšen kos poti, kaj čutite ob tem jubileju?

»Dvajset let je res hitro minilo. Bili so vzponi in padci, kar pač zahteva vsaka aktivna dejavnost. Danes je pač tako, da delo v podjetju ni ozko vezano samo na poklicno področje. Delavec se mora spoprijeti tudi z delom v sindikatu, samoupravi, v ZK. Vse to pa terja celega človeka. Zaradi obvez in raznih bremen se pojavi utrujenost, vendar se človek vedno znova dvigne in nadaljuje, ker mora. Razveseljivo je, da so se z novo ustavo ta bremena pri samoupravljanju širše razdelila, le da nekaterim še manjka volje in poguma. Sam sem zvest načelom revolucije. Skupaj s svojimi sodelavci se veselim uspehov, ki smo jih dosegli s trdim delom. Na področju sodelovanja med tozdi kot tudi v ožjem okviru TOZD FI smo dosegli pristno sodelovanje, v kar imam tudi za osebno zaslugo, ker to je skromen delček mojega dela. To je posebna jubilejna vrednost!«

Kaj menite, da bi moralo biti drugače in kakšne so vaše želje glede tega? »Še vnaprej želim, da poglabljamo medsebojno zaupanje. Izkoreniniti izkoriščanje, obračunati z lenobo, z birokracijo v podjetju, ki jo je precej. Treba se je odločno otresti vse te navlake in smelo kreniti naprej. Z zaupanjem gledam v mladi rod in veseli me, da nam je mlade uspelo vključiti v razne dejavnosti. Prav je, da se zrelost starejših dopolnjuje s poletom mladih!

Se tudi družbeno udejstvujete, in kaj delate v prostem času?

»V dveh mandatnih dobah sem bil sekretar OO ZK — TOZD FI. Sem tudi delegat Zbora združenega dela občinske skupščine Ljubljana-Šiška in delegat republiške skupščine Zbora združenega dela. Sem tajnik delegacije pa tudi predsednik samoupravne delavske kontrole.

Doma si že vrsto let gradim dom ter delam tudi na terenu Krajevne skupnosti. Sodelujem pri urejanju okolja, kjer živim, in tako je naš teren primer urejenosti v občini Bežigrad.«

ANDREJ UTROŠA je livar. V Litostroj je prišel leta 1951 iz Srednje Bistrice v Prekmurju.

»V jeklolivarni sem se zaposlil kot navaden delavec, kasneje sem se priučil za livarja. Leta 1954 sem pridobil kvalifikacijo, pozneje pa opravil izpit za visoko kvalifikacijo livarja — oblikovalca.«

Ste z delom in delovnimi odnosi zadovoljni?

»Da, z delom in odnosi sem zadovoljen. Tudi odnosi med sodelavci so urejeni.

Letos praznujete petindvajset let dela v Litostroju. Kaj pomeni to za vas?

»Na to sem upravičeno ponosen, kajti tak delovni staž dočakajo le najbolj vztrajni. Delo v livarni je vse prej kot lahko, pa še škodljivo zdravju. Jubilej je le mera časa, ko človek pogleda nazaj na prehojeno pot in se zazre vnaprej ter oceni, koliko je še ostalo moči za nadaljnje delo.«

Imate kakšne želje? Kaj menite, da bi lahko bilo v delovni organizaciji drugače?

»Vsak livar si predvsem želi, da bi bili delovni pogoji vedno boljši in manj zdravju škodljivi. Želim tudi, da bi podjetje v celoti poslovalo še naprej uspešno, ker je to pogoj, da nam bo vsem bolje.«

S čim se ukvarjate v prostem času?

»Sem član delavskega sveta TOZD in tu sodelujem in posredujem tako svoja kot tudi mišljenja svojih sodelavcev. Na terenu sem vključen v delo komisije za komunalne zadeve pri Krajevni skupnosti. V prostem času hodim v naravo. Rad imam planinarjenje in v planinah si nabiram novih moči za naporno delo.«

TEDEN KOMUNISTA

Kulturni hram je treba napolniti

LETOŠNJI TEDEN KOMUNISTA NA TEMO »ČLOVEK, DELO IN KULTURA«, KI GA PRIREJA UREDNIŠTVO SLOVENSKE IZDAJE KOMUNISTA SKUPAJ Z VODSTVI IN ORGANIZACIJAMI ZKS, SE JE PRIČEL 17. MAJA IN BO TRAJAL DO 25. DECEMBRA.

CILJ AKCIJE JE PREDVSEM POSPEŠITI PODRUŽBLJANJE KULTURE NA TEMELJU SAMOUPRAVNEGA KONCEPTA, POSPEŠILA PA NAJ BI TUDI IDEJNI BOJ NA PODROČJU KULTURE.

Kulturna politika ZK izhaja iz proizvodnih in socialnih temeljev družbe in iz samoupravno organiziranih delovnih ljudi v združenem delu kot subjektu kulture, zato je pri razvijanju kulture delavcev nujno, da gradimo družbene odnose, ki bodo v končni fazi osvobodili človeka njegove materialne in duhovne podrejenosti. S tem pa bomo dosegli, da bo kultura resničen odraz delavčevega položaja v družbi.

Komuniste čaka velika in odgovorna naloga. Kulturno ustvarjanje, ki je danes v lasti majhne skupine, je treba približati vsem. Postati mora izrazno sredstvo vseh tistih, ki danes čutijo potrebo po kulturnem izražanju, vendar za to nimajo pogojev.

Delovne organizacije do danes niso ali pa so zelo malo razpravljale o kulturi. V tej akciji pa je kulturnemu ustvarjanju treba dati zagon, da bo prišla do izraza tista pristnost neposrednega izražanja, ki je lastna lahko le delavcem, pristnost, ki se je nekateri še spominjamo izpred vojnih časov, pristnosti kulture, ki je budila tako narodno zavest kot zavest proletarske pripadnosti. Danes nam je žal gonja za materialnimi dobrinami odvzela tisto, kar je najbolj potrebno — čas za ustvarjanje.

Večje gmotno blagostanje nam ni prineslo tistega, kar bi pričakovali, ampak ravno nasprotno. Vedno manj namenjamo za splošno kulturno ustvarjanje.

Naloge, ki čakajo komuniste v osnovnih organizacijah v tednu Komunista, bo potrebno konkretizirati, tako da bo vsak komunist dobil zadolžitev, za katero bo odgovoren. Akcijo bo potrebno koordinirati z osnovno organizacijo sindikata in ZSMS. Vsebina akcije mora nujno izhajati iz programa ZKJ in kongresnih sklepov, kajti le na ta način se bomo ognili pavšalnemu ocenjevanju ter sestankarjenju brez konkretnih sklepov in zadolžitev.

Na sestanku, ki naj bi ga v tednu Komunista imela vsaka osnovna organizacija, naj bi komunisti sprejeli program akcije ter ga ustrezno uskladili s sindikatom in ZSMS. Ocenili naj bi, kakšen naj bo prispevek k uresničevanju kulturne politike v luči sklepov ZKS oziroma predsedstva CK ZKS. Ocena naj bi izhajala iz konkretnih dogajanj, to je aktivnosti in pasivnosti okolja, v katerem osnovna organizacija deluje.

Akcija Teden Komunista mora postati stalna. Osnovne organizacije družbenopolitičnih organizacij morajo ustrezno organizirati npr. delovne skupine, ki bi delale na tem področju. Komisije za kulturo naj bi dobile osrednjo zadolžitev pri uresničitvi akcijskega programa.

Uresničitev naloge naj bi usklajeval sekretariat osnovne organizacije oziroma svet ZK.

Akcijski program naj bi vseboval naslednja področja:

1. Analizirati, kako delegacije oziroma delegati uresničujejo svojo vlogo v samoupravnih interesnih skupnostih za kulturo in prosveto. Kakšen vpliv imamo delavci na ustvarjanje kulturnih dobrin in kako se uporabljajo sredstva.

2. Organizirati marksistično knjižnico.

3. Organizirati in ustanoviti stalno razstavo likovnih umetnosti, in sicer tako, da bi na njih sodelovalo čim več članov kolektiva ter da bi bili razstavljeni predmeti tudi odkupljeni.

4. Organizirati dan tiska, radia in televizije, z namenom, da bi poverjeniki Komunista skupaj z drugimi člani ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij naredili analizo in oceno razširjenosti tiska in spremljanja radia in televizije ter njihove udeležbe pri sredstvih obveščanja.

5. Dan domače knjige — narediti bilanco o knjigah, ki so nabavljene za knjižnico v delovni organizaciji (oziroma ICL).

6. Organiziranje kulturno - umetniškega pregleda lastnega amaterskega kulturno-umetniškega ustvarjanja.

7. Srečanje z umetniki, z njimi pogovori o kulturni ustvarjalnosti.

8. Vsaka osnovna organizacija naj bi izvolila poverjenika Komunista, kolikor ga še nima. **Njegove naloge bi bile predvsem naslednje:**

a) dopisuje v časopis Komunist o vseh pomembnih dogodkih v delu osnovne organizacije,

b) spremlja vsebino časopisa Komunist ter o pomembnih stvareh pripravlja razprave na osnovi organizacij,

c) skupaj z osnovno organizacijo ocenjuje vsebinsko zasnovo časopisa Komunist in konkretne predloge posreduje uredništvu.

Akcija ne sme biti enkratna. Nikakor ne smemo dovoliti, da bi potekala le v znamenju slovesnih prireditev. Spodbuditi je treba delavce, posebno komuniste, da bodo dejansko ocenjevali stanje v kulturi in na osnovi spoznanega odpravljali slabosti.

M. Peček

Iz strokovne v politično sfero dela

Ko smo na sestanku OO ZK temeljne organizacije Polizdelki razpravljali o poslovnem poročilu za prvo polletje letošnjega leta, smo se dogovorili, da se sestaneta družbenopolitični in samoupravni vodstvi TOZD PI in FI in izmenjata stališča o pomembni proizvodni problematiki in celi vrsti ukrepov skupnega pomena teh dveh največjih temeljnih organizacij združenega dela v Litostroju.

Ne smemo in ne smemo biti zadovoljni z doseženim, kajti naše zmogljivosti so večje, je bilo poudarjeno med drugim. To zahteva večjo medsebojno povezanost in sodelovanje na vseh področjih dela, življenja in organiziranosti. Zavedamo se, da smo družbenopolitični delavci v izredno težkem položaju, kajti od nas se zahteva praktično vse.

PARTIJA MORA BITI REVOLUCIONARNA

Iz dogovora o bodočih nalogah izhaja, da mora biti partija revolucionarna, da nenehno revolucionira socialne odnose, biti mora odraz okoliščin, v katerih deluje, biti pa mora tudi sposobna, da te okoliščine spreminja. Organizacija in oblike delovanja ne smejo biti same sebi namen, niso dane enkrat za vselej, kar pomeni, da jih je treba prilagajati spremenjenim družbenim razmeram.

Zbrani na vseh svojih področjih dela ne moremo uresničevati svojega poslanstva spontano. Stremeti moramo za celoto izražanja interesov delavcev, kar pomeni, da bi morali nastopiti kot usklajevalci posebnih in konkretnih interesov. Stremimo za tem, da odkrivamo različne možnosti gibanja naprej, da se organiziramo na osnovi vseh naših dogovorov in jih spreminjamo v dejanje. Da dosežemo svoje cilje, jih moramo potrjevati v praksi z delom in rezultati dela.

Poudarjeno je bilo, da tudi samoupravljanje ni samo sebi cilj, ampak je najbolj demokratična oblika odločanja ter upravljanja v kateri se bomo zavzemali za napredek in uresničevanje zastavljenih ciljev. Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov so se zedinili, da bodo mnoga vprašanja in problemi čedalje bolj rezultat širine in intenzivnosti družbenopolitičnega in samoupravnega delovanja, ker bomo skupno reševali in načrtovali nove poti za boljše proizvodne in samoupravne odnose.

REDNA IZMENJAVA STALIŠČ

Na razgovoru smo sprejeli določene informacije in obveze.

V TOZD FI so izdelali oceno realizacije za leto 1976, v TOZD PI pa smo prejeli seznam njihovih nepokritih potreb. Naloga direktorja je, da se sestane z operativci, ki morajo zagotoviti uresničitev danih nalog, in da naslednjič poroča o realizaciji. To pomeni, da medsebojni dogovori s strokovnega dela prihajajo v politično sfero.

Tako se bomo srečevali vsak mesec, ugotavljali dosežene rezultate, se pogovorili o vsem, kar ni v redu. To pa pomeni, da bi obenem izmenjali stališča in ugotavljali pomanjkljivosti ter začrtali razreševanje le-teh.

Prva naloga za razpravo na naslednjem sestanku 5. oktobra naj bi bila izvršitev plana za leto 1976.

Sekretarja OO ZK TOZD PI in FI, sta zadolžena, da pripravita teme za nadaljnje razprave.

Ker se pojavlja v proizvodnem procesu določena problematika z drugimi tozdi, se bodo v kratkem v istem sestavu srečali predstavniki TOZD PI z IVET in predstavniki TOZD FI s predstavniki TOZD IRRP in nabavno službo.

Pred nami je veliko dela in nalog, kar pomeni, da bodo morala vodstva tudi posebej ukrepati, da bi se zastavljene naloge in cilji čim hitreje uresničili.

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov delovne organizacije so pozdravili tovrstne dogovore. Torej se resno zavzemamo, da sprejete obveznosti po novem zakonu o planiranju oziroma vse to, kar je v planu napisano, dejansko tudi uresničimo.

SIL

DRAGICA POGAČNIK pripoveduje o sebi takole:

»Po diplomi na ekonomski fakulteti sem se 2. 11. 1951 z velikim veseljem zaposlila v Litostroju kot komercialist v prodajnem oddelku notranjega in poznejše tujega trga. Od leta 1969 delam v FPR kot vodja devizne operative.«

Opišite prosim svoje delovno mesto:

»Področje dela obsega finančno poslovanje delovne organizacije s tujino, zato moram temeljito poznati zakonske predpise, ki urejajo devizno poslovanje, prav tako pa tudi finančno politiko delovne organizacije. Ker je naloga oddelka, da usklajuje devizne prilive in odlive tako, da omogoči nemoten potek poslovanja, je delo važno in odgovorno«.

Ali ste zadovoljni z delom in z delovnimi odnosi?

»Z delom sem zadovoljna, prav tako pa tudi z delovnimi odnosi. Z najožjimi sodelavci se zavedamo, da je le z dobrimi odnosi možno doseči postavljene načrte.«

Kaj čutite ob jubileju in kaj to pomeni za vas?

»Petindvajset let dela v podjetju je vsekakor za vsakega, ki ga doživi, pomemben jubilej. Ne samo zato, ker je to del njegove življenjske poti, marveč tudi zato, ker se tako zaveda, da je po svojih močeh pripomogel k razvoju in napredku podjetja, katerega ime in izdelki se pojavljajo v vseh delih sveta«.

Kakšne so vaše želje in ali mislite, da bi moralo biti kaj drugače?

»Moja želja je, da bi vsak član kolektiva disciplinirano in z odgovornostjo izvrševal delovne naloge.«

Kaj delate v prostem času?

»Vsak prost čas izrabim za izlet v naravo, dobro knjigo in glasbo. Zaradi družinskih razmer je moje družbeno udejstvovanje bolj skromno. Kooptirana sem kot član samoupravne delavske kontrole SSP, član poslovnega odbora DS SSP, sem pa tudi delegat Konference SIS skupnih služb.«

Šime Zubčič je prišel v Litostroj leta 1961 iz splošne plovbe Piran, kjer je bil pomorski častnik stroja.

Takole govori o sebi: »Ob prihodu v podjetje sem se zaposlil v tehnični kontroli kot kontrolor za dieselske motorje. Leta 1971 sem postal šef objekta v izvozu turbinske opreme za HE Ramu in HE Kidatu. Leta 1975 sem postal vodja poslovnice izvoz hidravličnih stiskalnic.«

Ali ste zadovoljni na svojem delovnem mestu?

»Z delom in delovnimi odnosi sem zadovoljen. Veseli me to delo zlasti, če gre dobro od rok.«

Kaj čutite ob jubileju?

»Na ta leta je človek ponosen. Veseli me, da moje delo prispeva k splošnemu razvoju.«

Imate kakšne želje?

»Iz leta v leto se povečujeta obseg dela in izvoz, pri čemer bi se morala ustrezno menjati celotna politika podjetja. V mislih imam roke, ki bi jih morali spoštovati. Cene naj

bi se prilagajale svetovnim cenam. Znotraj podjetja je nujna ureditev dokumentacije. Več pozornosti naj bi posvetili kooperantom, da bi tako prodajali ceneje in več.«

S čim se ukvarjate v prostem času?

»Spremljam literaturo svojega področja. Glede družbenih dogajanj doma in v svetu pa se omejujem na medije, domače in tuje. V zelo dobrih odnosih sem tudi s Splošno plovbo in to v obliki letnih srečanj — Podjetje namreč vsako leto povabi vse sodelavce.

Vsem tovarišicam in tovarišem, ki so sodelovali pri razgovoru se v imenu bralcev prisrčno zahvaljujemo in jim želimo še dosti uspeha.

A. N.

Našim jubilantom

Za nami je obdobje pionirskega dela, ki je ustvarjalo in ustvarilo trdne gospodarske in samoupravne temelje naše družbe.

Sadovi tega dela se kažejo tudi v prisotnosti naše tovarne na vseh petih kontinentih sveta.

To je zadoščenje za vas in nas, obenem pa tudi vzpodbuda za nadaljnje delo, ki bo tudi v bodoče terjalo ves naš trud na vseh področjih. Hvala vam, tovariši in srečno v novo desetletje.

M. G.

Jubilanti — 25-letniki v jedilnici DUR

POGOVOR O PROIZVODNJI

POVEČATI IN POSODOBITI PROIZVODNJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

trdil, da smo pri nekaterih tipih teh strojev (viličarjih) dosegli raven razvitih industrijskih držav, medtem ko so tipi strojev starejše zasnove nekoliko pod to ravnijo.

Naloge v naslednjem petletnem obdobju so sledeče: IRRP naj pripravi dokumentacijo za dve veji proizvodnje, in sicer za viličarje in mobilna dvigala. Za viličarje moramo izdelati dokumentacijo, ki bo ustrezala smeri razvoja tovrstne proizvodnje v svetu. Ta smer je izredno pestra in razvejana, omogoča veliko kombinacij, veliko tipov viličarjev po nosilnosti, pestro opremo viličarjev z raznimi napravami in prijemali. Vsega tega seveda ne bomo mogli izvesti, oziroma doseči v tem kratkem času, ki ga imamo pred seboj.

Stroje pa moramo predvsem opremiti z dvigalnimi mehanizmi modernih izvedb, vodenih na kotalnih ležajih po možnosti iz valjanih profilov, če bo to seveda mogoče pri določenem številu proizvodnje teh strojev. Opremiti bi jih morali s simpleks, dupleks in tripleks dvigalnimi mehanizmi ter z nekimi primarnimi bremenskimi prijemali, za katere menimo, da bi jih lahko izdelovali v ustreznih količinah. Ustregli bi željam kupcev, pri katerih se že kaže potreba po širši izbiri teh strojev, oziroma težnja po posodobljanju tehnologije v transportu.

Kvalitete in ravni drugih proizvajalcev na vseh tipih talnih transportnih sredstev še nismo dosegli. Dosegli smo jo na 12-tonskem in na 10-tonskem viličarju, ki je v prototipni fazi ter na novem pettonskem viličarju, ki je opremljen s hidromehansko transmisijo. Pri nekaterih viličarjih tega tipa so hidromehanske transmisije domače, pri drugih tuje. Poudariti moram, da razvoj domače hidromehanske transmisije povzroča določene težave, ki jih bomo skušali rešiti, kot smo jih že pri drugih tipih viličarjev. Težave imamo zato, ker teh strojev ne izdelujemo serijsko, kooperanti pa so običajno gluhi, če od njih zahtevamo sodobnejšo izvedbo določenih sestavnih delov. Upamo, da bomo v prihodnje te probleme reševali drugače, posebno če bodo uresničeni načrti o širjenju proizvodnje talnih transportnih sredstev pri nas v Litostroju.

Pri izdelavi mobilnih dvigal nam močno konkurirajo tuji proizvajalci. To so dvigala z nosilnostjo med dvanajst in sto tonami na polmeru treh metrov. Izdelali smo 6 tonsko dvigalo za prekladanje kosovnega materiala in manjše montaže, svoječasno smo montirali tudi dvigalo NIL. Deset smo jih opremili z domačimi motorji, ostali pa so bili angleške proizvodnje. Med tem časom smo oblikovali tudi 8-tonsko dvigalo. Izdelali smo jih v petih primerkih za jugoslovansko mornarico. Ta dvigala so imela določene pomanjkljivosti, npr. izvlačenje kraka ni bilo mehanizirano, ampak ročno. Na mobilnem 12,5-tonskem dvigalu in 20-tonskem avtodvigalu smo to že izpeljali in se s tako rešitvijo približali rešitvam tujih proizvajalcev.

Prototip mobilnega 12-tonskega dvigala bo sestavljen v prihodnjih mesecih. Upam, da bomo do konca leta končali tudi z vsemi preizkusi. Izvedbo dvigal nosilnosti 12,5 t in 20 t bomo opravili na šasiji, ki jo bo izdelala TAM. Za to šasijo že izdelujemo sestavne dele, tako da bo vse čimprej pripravljeno za montažo.

V razdobju 1978—1980 predvidevamo raziskovalna in razvojna projektivna dela.

Med raziskovalnimi deli so razne teoretične naloge kot na primer raziskave, izdelava programov za reševanje komponent industrijskih vozil, razne računske metode za ugotavljanje preizkusnih obremenitev na dvigalih, raziskave izkoristka hidravličnih cilindrov, uporaba pnevmatskih naprav za daljinsko vodenje in upravljanje s stroji, raziskava lamelne sklopke, hlajene z oljem itd.

Razvojno projektivno delo zajema: delo na viličarjih prototipne izvedbe 8, 10, 12 ton nosilnosti z motorjem in hidravlično opremo domače izvedbe, izpeljano iz opreme 12-tonskega viličarja, razna prijemala kot so dupleks mehanizmi, vilice, pomoli, kavlji, naprave za prečni pomik.

Viličarja z nosilnostjo 4 in 6,3 tone naj bi izpolnila obstoječi program tako, da bi po letu 1980 naš program viličarske proizvodnje obsegal viličarje s sledečo nosilnostjo: 4, 5, 7, 3, 8, 10, 12,5 ton in verjetno tudi viličar z nosilnostjo 25 ton za prenos kontejnerjev.

Na področju proizvodnje avtodvigal bomo po tem obdobju razpolagali z dokumentacijo za mobilna dvigala z nosilnostjo 6, 8 in 12,5 ton ter za avtodvigala 12,5, 20 in 32 Mp.

V načrtu imamo izgradnjo preizkuševališča za vozila talnega transporta, ki naj bi omogočilo preizkušanje vozil in razvoj opreme in naprav za preizkušanje dvigal in avtobagrov. Delali smo že nekaj na razvoju portalnih, prenosnih vozil za prenos kontejnerjev (podobna vozila že izdelujejo nekatere tuje tvrdke). Izdelavo teh strojev smo pomaknili na konec planskega obdobja, ker je izvedba tega projekta odvisna od izvrševanja plana in investicijskih vlaganj v to vrsto proizvodnje.

Ivan Mrak, dipl. ing.

Opredelil bom nekatere kritične točke, ki se pojavljajo v proizvodnji viličarjev. Proizvodnja ni zainteresirana za raziskave in izdelave prototipov. Vse naloge se vlečejo preko datumov, ki jih predvidimo s planom. Izdelava palete se namesto enega vleče preko treh let, med tem pa je koncepcija stroja že zastarela, kooperanti ne izdelujejo več sestavnih delov, ki smo jih v načrtu predvideli, zato se dogaja, da moramo med izvedbo prototipa obnavljati razne spremembe in v sili razmer vgrajevati tisto, kar je takrat na voljo. Druga težava je spet ta, da razvijemo določene načrte, ki pa ne pridejo do izraza. Tako smo precej časa sodelovali pri razvoju dokumentacije za pogonski sklop 12-tonskega viličarja s firmo BALKAN KAR. Dokumentacija je bila urejena, ravno tako tehnološki postopki, ko pa je bilo treba skleniti pogodbo, se je vse skupaj ustavilo pri previsoki ceni. To kaže na to, da je naš način izdelave predrag za nudenje cenejših delov kooperantom, ki zahtevajo res ceneno izdelavo. Pri 12-tonskem viličarju smo v dokumentacijo vložili ogromno dela — mi in italijanska tvrdka OM. Nazadnje se je izkazalo, da Litostroj ne more omogočiti tolikšne proizvodnje, kot to želi OM, z njim smo zato tudi prekinili sodelovanje. Modernizacija nakladalnikov bi bila uspešnejša, če bi imeli devize. Ker teh nimamo, ne moremo posodobiti strojev tako, da bi vanje vgrajevali dele, ki jih izdelujejo le tuje tvrdke. Opustiti smo morali vgrajevanje FQYT-ovih menjalnikov na 3,5-tonski viličar, ki bi bistveno moderniziral ta stroj. Predelati smo morali dvigalne mehanizme iz valjanih profilov, ki smo jih proizvajali več mesecev, ter preiti na varjeno izvedbo. Z vgrajevanjem dvigalnih mehanizmov iz valjanih profilov bi bistveno dvignili kvaliteto, teža viličarja bi bila manjša, navsezadnje tudi cena, predvsem pa bi sprostili naše proizvodne zmogljivosti.

Po provizorični izdelavi prototipov pričnemo z izdelavo prve serije, ta pa se vleče 5 do 6 let, namesto da bi bila končana v dveh letih. Posledica tega je, da je naslednje naročilo naročeno prej, predno je prva serija viličarjev končana. V montaži se pojavljajo napake, tako napake v merjenju, ki se jih da hitro odpraviti, kot tudi napake v delovanju, ki se odkrijejo šele po krajšem obratovanju stroja — viličarja ali nakladalnika.

Naslednje, kar je nesprejemljivo je to, da smemo vlivati le odlitke, ki so v sivi livarni težji od dvajset kilogramov, v jeklo livarni pa težji od deset kilogramov. Za lažje odlitke pa ni prostora v naših livarnah. Menim, da bi morale livarne produkte, ki jih ne odlivajo same, jih pa naš proizvodni program potrebuje, zagotoviti od kooperantov.

Janko Ogrič, dipl. ing.

Opozoril bi na nihanje zavzetosti do proizvodnje viličarjev. Časovna usklajenost je dokaj slaba. Zgodi se, da so veliki kosi izdelani pravočasno, določeni sestavni deli pa manjkajo, kar zavleče čas montaže. To predvsem drobni zvarjenci, katerih izdelavo naša pločevinarna odklanja, kooperante za izdelavo le-teh pa je težko dobiti.

Če predvidim razvoj v zvezi z valjanimi profili, bi bilo možno doseči neko daljšo kooperacijo z eno od železarn, kajti to bi nam sprostilo precejšnja sredstva in proizvodne zmogljivosti.

Velik problem so rezervni deli. Niso samo službe krive, da rezervnih delov ni. Za tako veliko delovno organizacijo kot je Litostroj, res ni pohvalno, da v sistemu dobavljanja rezervnih delov vlada takšna anarhija.

Franc Hudnik, dipl. ing.

V izdelavi tehnične dokumentacije obstajajo določene zahteve, ki jih naša varianta proizvodnja zahteva poleg že običajnih zahtev po enostavnih konstrukcijah. Pomembno za nas je, da sodelujemo s tehnološkim oddelkom, s katerim najdemo najboljšo in najcenejšo varianto. Osnovno naše vodilo je izdelati čim boljšo in čim bolj sodobno izvedbo, ki pa naj bo enostavna, lahko izvedljiva in čim cenejša. Mi stremimo za uporabo domačih materialov, zato sodelujemo s številnimi domačimi kooperanti, kot so: TAM, MTT IEMER. Vgrajevanje uvoženih sestavnih delov skušamo zmanjšati na najmanjšo možno mero. Prešli smo na uporabo domačih visokotlačnih črpalk, ki so bile edini večji uvoženi del. Od uvoženih sestavnih delov vgrajujemo le nekaj manjših delov, in sicer tiste, kjer naša industrija ne nudi enakovrednih rešitev (npr. visokotlačne batne črpalke, ki jih vgrajujemo na mobilnih dvigalih MD 12 in avtobagrih AD 12). Na vseh področjih uvajamo tipizirane elemente, od novega načina izdelave dokumentacije pa pričakujemo boljšo izrabo materialov oziroma boljšo standardizacijo in tipizacijo določenih sestavnih delov.

Dokumentacijo izdelujemo po lastnih izkušnjah. Velikokrat so nam ponujali razne licence, katere pa je naša delovna organizacija upravičeno zavračala. Dokumentacijo izdelujemo za prototipe in seveda za variantno proizvodnjo. To je naše delo. Znano je, da imajo nekatere druge delovne organizacije ločene teame, ki delajo na izdelavi dokumentacije za prototipe in ločene teame, ki skrbe, da se ta dokumentacija uporabi za serijsko proizvodnjo. Proizvodnjo prototipov imajo ločene od redne proizvodnje. Tak način izdelave prototipov omogoča hitro izdelavo prototipa, nam pa bi tak način omogočil tudi hitrejši razvoj posameznih proizvodov.

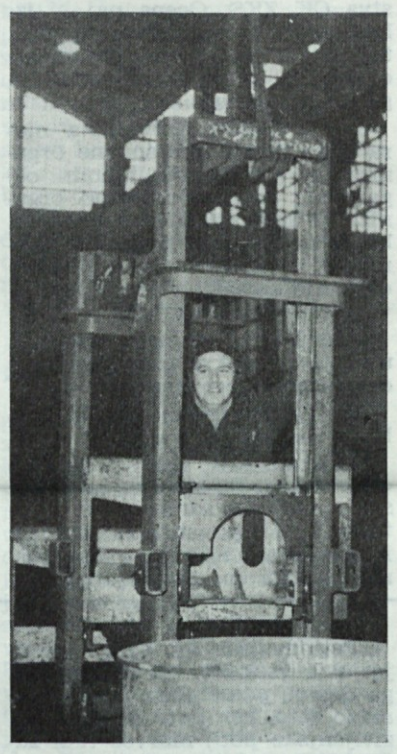

Anton Volk pri montaži vodil za viličarje

Poleg že omenjene dokumentacije imamo še dokumentacijo za bager B 0,35, ki je pokazal dobre rezultate, vendar smo to proizvodnjo ukinili. Imamo tudi dokumentacijo za bager B 0,63. Prototip za ta bager ni bil izdelan, kar je škoda. Veliko truda je bilo vloženega v pripravo dokumentacije za te stroje in mislim, da bi jih lahko zopet vključili v proizvodni program, posebno sedaj, ko načrtujemo novo organizacijo maloserijske proizvodnje.

Poleg dokumentacij izdelujemo še katalog rezervnih delov z navodili za uporabo in upravljanje teh strojev.

Franc Babič

Dokumentacija, ki prihaja v nabavno službo s strani projektive, je tehnično in tehnološko predelana, tako da v tem primeru ni težav. Težave nastopijo, ko dobimo v izdelavo prototip, kjer je treba izdelati le po nekaj kosov, proizvodnja pa stremi za tem, da je v obdelavi čim več enakih kosov. V redni proizvodnji so težave v tem, ker ne dobimo dejanskih rokov za orodja, saj je znano, da se vsaka proizvodnja viličarjev zavleče več let. Po drugi strani pa naročamo določene materiale, potem pa počakamo, da bo proizvodnja stekla.

Naročanje rezervnih delov povzroča težave, ker jih ne naročamo skupno z redno proizvodnjo. Vsa dokumentacija nam bi morala biti dostavljena skupaj!

Boris Koren

Naš oddelek kooperacije ima 28 do 30 kooperantov. Razdeljeni smo na oddelek za maloserijsko proizvodnjo, oddelek za ulitke in oddelek za individualno opremo. Večji dobavitelji za strojne dele so: TAM, IMR, MPT, 14. oktober, SOKO — Mostar in drugi. Poslovni odnosi z vsemi niso najboljši. Zaradi premajhnih količin naročanja nas imajo za majhno delovno organizacijo in tu je po mojem mnenju vzrok za neredno dobavo materiala, ki je od časa do časa tudi slabše kvalitete.

Kooperanti, s katerim že dalj časa sodelujemo, so v redu in z njimi uspešno poslujemo.

Težave so pri zavarovanju plačil. Po novem sistemu plačane realizacije moramo izdelati finančni plan. Material dobavljamo takrat, ko imamo sredstva. Slabost je tudi v tem, da je npr. kooperant izdelal material in bi ga lahko že odpremili, mi pa nimamo zagotovljenih sredstev in mu lahko rečemo le to, da bomo kupili drugi mesec, ko bomo imeli razpoložljiva sredstva.

Ljubo Luxa, dipl. ing.

Kako izgleda jugoslovanski trg za viličarje?

Litostroj nima lastne marketing službe, kot bi bilo želeti. Pred leti je Litostroj pri Biroju za operativne in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici Slovenije naročil raziskavo trga na področju potrebe po talnih transportnih sredstvih. Namen raziskave je bil, da se preuči procese transporta in drugih potreb, oziroma kje bo potrebno imeti talne transportne naprave. Paletizacija in kontejnerizacija, ki vedno bolj prodirata k nam, sta že tako razviti, da nujno zahtevata uporabo talnih transportnih sredstev, predvsem viličarjev in mobilna dvigala. Tehnologija za proizvode široke potrošnje je od svojega začetka precej zanemaril transport in manipulacijo blaga, sedaj pa z velikimi koraki dohiteva zamujeno in ugotavlja, da transport v vsakem gospodarstvu in mednarodni menjavi mora biti oziroma se mora stalno modernizirati z uporabo transportne mehanizacije, da bi dosegli znižano ceno končnega izdelka. Motorne viličarje uporabljajo pri transportu palet nad 10 ton. Te skladiščijo v vrste ali bokse, če so posamezni tovori težji od pol tone, če je razdalja od transporta večja od 50 m itd. V Jugoslaviji je približno 50 % delovnih organizacij, ki bi pri svojem transportu potrebovale viličarjev. Ta odstotek se letno dvigne do 7 %. V Jugoslaviji je pet proizvajalcev viličarjev. Največji je INDOS (1000 viličarjev letno), na drugem mestu je Litostroj (približno 250 viličarjev), tretji proizvajalec je POBEDA iz Novega Sada (100 viličarjev), četrti je Čelik iz Križevcev (40 viličarjev) ter Primat iz Maribora z nekaj viličarji na leto. Uvažamo 200 do 300 viličarjev od tvrdke OM iz Italije in Balkanakara iz Bolgarije. Pri uveljavljanju naših viličarjev na jugoslovanskem trgu potrebujejo naše delovne organizacije 75 % letne proizvodnje 3,5-tonskih viličarjev, 15 % ostalih in 10 % uvoženih, 90 % letne proizvodnje 5-tonskih viličarjev in 10 % uvoženih, nato 97 % naših 7-toncev in 3 % iz uvoza. 12-tonske viličarje uporabljajo delovne organizacije izključno iz naše proizvodnje. Analiza trga nam je pokazala, da bo Jugoslavija v prihodnjih letih tja do leta 1980 potrebovala približno 3300 viličarjev letno, in sicer: okrog 2100 industrija, ostale dejavnosti, med katerimi je najmočnejše zastopan transport, pa bi jih potrebovale 1200. Tu so mišljeni vsi viličarji — električni plinski, itd., dieselskih viličar-

Lojze Šuštaršič pri delu

jev pa bi na jugoslovanskem tržišču prodali celo 1000 letno, 30 % 3,5-tonskih, 40 % 5-tonskih, 20—22 % 7,5-tonskih, 3 % 12-tonskih.

Avtodvigala pretežno izdelujemo mi, nekaj malega tudi drugi, vendar se ne pokrivamo. V celi državi je v uporabi 150 avtodvigal takih, kot so naša. Okrog 60 dvigal, podobnih našim, je bilo uvoženih. Povpraševanje po teh dvigalih se giblje med 80 in 100 letno, od tega največ po šesttonskih. Mi bi lahko prodali 20 do 25 dvigal na leto.

Ivan Prešeren

V letu 1961 so bile pri prodaji viličarjev težave in vprašanje je bilo, kako jih bomo vse prodali. 5-tonskih viličarjev je bilo neprodanih 80, v končni fazi izdelave pa je bilo še 60 viličarjev z nosilnostjo 3,5 tone. Trg ni priznal viličarjev in njihove uporabe v transportu. Vedeli smo, da bodo luke največji uporabniki viličarjev. Ponudili smo jim jih pod ugodnimi pogoji — posodili smo jim jih in izkazalo se je, da ga nihče ni vrnil, temveč so prišli še po druge. Danes imamo lep perspektivni plan v proizvodnji viličarjev tja do leta 1980. Težave so pri rezervnih delih, rešujemo pa jih uspešno. Podobne težave se pojavljajo pri vseh proizvajalcih teh strojev. Odkar imamo servis, te slabosti veliko hitreje rešujemo.

Tonaža, ki je določena za eno leto, je 1800 ton. Potrebovali bi najmanj 2200 ton, kar pomeni, da bi morali izdelati 120 viličarjev z nosilnostjo 5 ton, 120 z nosilnostjo 3,5 tone, 30 z nosilnostjo 7,5 tone, 20 z nosilnostjo 12 ton ter 20 mobilnih dvigal z nosilnostjo 6 ton. To znese približno 200 milijonov din, kar kaže na to, da je ta proizvod zanimiv tudi s finančne strani. Cene z odobritvijo Zavoda za cene so rešene tako, da se nam viličarje oziroma nakladalnike izplača proizvajati, kajti zamrznjeno ceno ima le viličar s 3,5 ton nosilnosti. 3,5-tonski viličar v novi izvedbi je kot prototip v končni fazi proizvodnje, zanj pa bomo verjetno dobili ustrezno ceno.

Anton Levstek, ing.

Potrebno je povedati, kdaj se je Litostroj vključil v proizvodnjo viličarjev, kjer ima določene pravice pri širjenju proizvodnje prav zaradi samostojnih razvojnih koncepcij. Tovariš Goljar je orisal razvoj proizvodnje viličarjev po letu 1960, tovariš Tertnik pa naj kot takratni obratovodja viličarske proizvodnje oriše še potek proizvodnje viličarjev do leta 1960, to je od njenega začetka.

Boris Tertnik, ing.

Leta 1957, ko je prišlo do ukinitve državnih investicij, smo v Litostroju pričeli s proizvodnjo viličarjev. Litostroj kot proizvajalec individualne proizvodnje je imel dokumentacijo, ki smo jo uporabili za nove proizvode, za kar nosimo še danes posledice. Ko smo leta 1959 pričeli izdelovati prvi prototip viličarja in ga tudi uspešno naredili (poleg vseh težav, ki so bile drugačne kot danes, npr. hidravlika, spoji na ceveh, črpalke itd.), smo šli smelo naprej. 1960 smo predvideli, da bi naredili 1765 ton viličarjev, vendar smo jih izdelali samo 488 ton. V naslednjih letih te tonaže nismo mogli povečati. V letu 1963 pa smo planirali 1050 ton in ta plan dosegli.

V razdobju šestnajstih let smo imeli tri take vzpone — to je bilo leta 1960, 1964—1965 in 1972 do 1973. Največjo količino smo dosegli 1972. leta, in sicer 1900 ton. Problem je bil vedno v mehanski obdelavi in dobavi polizdelkov, nikdar pa v montaži sami. Če pogledam nazaj, smo v tem šestnajstletnem obdobju naredili poprečno 1195 ton, ali v skupni strukturi proizvodov 15 %. V zadnjih treh letih smo naredili 1395 ton ali 19 % od skupne proizvodnje. Vedno je bila želja, da bi naredili več, ker so bile potrebe vedno večje od naših proizvodnih zmožnosti. Zavod za trg in plan je izdelal študijo, kakšno količino viličarjev naš trg potrebuje. Ugotovili smo, da doma teh količin ne moremo narediti, če ne povečamo naše proizvodne zmogljivosti. Tako so nastale razne kooperacije, ki pa niso zaživele. Z ustanovitvijo ZPS smo načrtovali, da bi pri tem sodelovanju prišli do večjih količin, vendar smo ugotovili, da se bomo morali opreti le na lastne sile.

Danes imamo v načrtu program investicij v dveh etapah, in sicer:

— prva etapa od leta 1977 do 1978,

— druga etapa od leta 1979 do 1980.

V letu 1975 smo izdelali srednjeročni plan razvoja Litostroja za obdobje 1960—1980. Želje so bile vedno velike, izvršitev pa razmeroma majhna.

V šestnajstih letih smo skupaj naredili 19.134 ton viličarjev, kar pomeni, da smo v skupne strukture proizvodov zastopani s 17 %, dosegli pa smo 15 %. V srednjeročnem načrtu je šlo za to, ali predvidene količine, ki jih je dal Zavod za raziskavo trga, niso visoke in ali jih lahko uresničimo ali ne. Mnenja smo bili, da naj bi bil srednjeročni načrt dovolj realen, zato smo vanj vnesli take zahteve, da jih bomo lahko tudi uresničili, to je, da jih namesto 1600 ton v letu 1975

Srečko Pirc: »Delavnica je včasih skladišče.«

v letu 1980 dosežemo 2000 ton viličarjev. Ko smo delali program investicij, smo iskali srednjo pot med potrebami trga, kot jih je prikazal Zavod za raziskavo trga in našimi zmogljivostmi. Predvideli smo, da bomo izdelali letno 150 viličarjev s 3,5 tonami nosilnosti, 110 s 5 tonami nosilnosti, 25 viličarjev s 7,5 tonami nosilnosti, 50 viličarjev z 12 tonami nosilnosti, mobilnih dvigal 75, nakladalnikov 50, skupno 460 kosov ali izraženo v teži 3655 ton. To je bil prvi korak iz sedanje količine 1450 ton na 3600 ton, seveda ob ustreznem širjenju in osamosvajanju maloserijske proizvodnje.

Trenutno imamo težave, ker se je pojavil še tretji proizvajalec tovrstnih strojev — Pobeda iz Novega Sada, ki ima vse pogoje v sredstvih, ima pa manj izkušenj in dela po italijanski licenci.

Preko Zvezne gospodarske zbornice nam očitajo, da skušamo večati količino srednjih viličarjev, čeprav smo v srednjeročni načrt vgradili le tako količino, kot jo trenutno izdelujemo.

Franc Jevnikar

Uvodoma bi opozoril, da je treba na problem proizvodnje viličarjev gledati precej kompleksno. Dotaknil se bom nekaterih problemov. Začuden sem, da je proizvodnja nezainteresirana za proizvodnjo prototipov.

Količine, ki so problematične v kooperaciji, so problematične tudi v naši proizvodnji. Uvoženi deli so problem in potrebno jih bo izločiti iz naših proizvodov. Težiti je treba k temu, da ima naš proizvod le toliko uvoženih delov, kolikor jih naša industrija ne more izdelati. Tako kot velja, da ni možno delati vodil iz valjanih profilov, ampak jih je treba variti, tako velja tudi za metalurške obrate, da jih ne moremo siliti v neko proizvodnjo, ki je nerentabilna, ker v trenutku, ko jih prisilimo v tako proizvodnjo, nismo pripravljeni pokrivati nerentabilnosti. Pohvalno je, da delavci, ki delajo nek proizvod, težijo za tem, da je proizvod prvi, da je lepo izdelan in da je kupec z njim zadovoljen. Vendar je treba gledati kompleksno iz naslednjih vzrokov.

Pri nas ne delamo samo viličarjev, ampak tudi druge proizvode. Nevzdržno je, da enačimo proizvodnjo viličarjev s proizvodnjo turbin, posledica tega je, da je zaradi individualne proizvodnje ciklus izdelave viličarjev enako dolg kot pri izdelavi turbin. Tako miselnost je treba spremeniti, kajti viličar je proizvod, ki je sorazmerno poceni in mora biti trgu vsak trenutek na razpolago. Tej ugotovitvi ustrezno je treba pripraviti in organizirati proizvodnjo viličarjev od nakupa do prodaje.

Medsebojni odnosi, ki jih je povzročil nov način poravnave medsebojnih obveznosti, se vedno bolj zaostrujejo in pri uporabnikih naših proizvodov zmanjkuje sredstev za nove naložbe. Če se mi pojavimo s proizvodom, ki naj ga kupec dobi takoj, je ob dejstvu, da kupec plača in dobi proizvod čez leto ali leto in pol, za nas vse izgubljeno in nima smisla karkoli načrtovati, ker se načrti prepočasi uresničujejo in bodo dali negativne rezultate. Ker imamo poleg viličarjev še nekaj proizvodov npr. stiskalnic, dieselskih motorjev, reduktorjev itd., bo ta problem potrebno skupno reševati. Pri reševanju je potrebno ta proizvod obravnavati z vidika velikosti zalog. Če bi hoteli ustvariti take proizvodne pogoje, kot nekateri želijo, bi morali vezati na zalogo velika finančna sredstva, ker bi za količino denarja v obtoku pri nas bilo nevzdržno.

Dokumentacija bo v prihodnje vsebovala široko paleto dvižnih sposobnosti viličarjev. Iz pogovora je bilo razbrati, da v sami izdelavi zasnov in montaži ni bilo težav, da pa so težave med tema dvema fazama. Glavni problem je tehnologija in proizvodne kapacitete, to je sama obdelava oziroma izdelava sestavnih delov. Nekaj teh problemov bo odpadlo, ko bomo proizvajali večjo količino, če bomo življenjsko vezali kooperante in montažna dela opravljali sami.

Nujno pa je, da se ustali cena. Ceno dvignemo lahko le toliko, kolikor se povečajo stroški proizvodnje — oziroma stroški materiala, ne smemo pa dvigati cene zato, da bi s pridobljenimi sredstvi krili razne izgube na drugih področjih proizvodnje.

Na področju servisiranja je problem v pomanjkanju rezervnih delov. Popravilo viličarja ne zaposluje veliko delovne sile, razen v primeru, ko se pojavi napaka, ki jo predvidevamo — npr. da se na 100 viličarjev pojavi funkcionalna napaka. Rezervni deli, ki jih proizvajamo vzporedno z redno serijo, povzročajo nekurantno zalogo, ker jih ne znamo vrniti v uporabo serijski proizvodnji, ampak obležijo v skladišču. Najprej moramo vsi, ki na tem področju delamo, določiti, kaj je rezervni del, ker vseh sestavnih delov viličarja le ne moremo pojmovati za rezervne dele. Tisti rezervni deli, ki jih moramo široko nuditi, so eno, drugo pa so deli, ki jih morajo imeti npr. servisi, da opravljajo večja popravila na viličarjih. Pri viličarjih moramo vzpostaviti isti princip popravljanja, kot npr. kamioni ali avtobusi, da namreč večje popravilo lahko opravlja le tisti, ki je za to usposobljen. Danes nam popravljajo viličarje razni servisi, ne glede, ali imajo pogoje za to ali ne. Na področju servisiranja razen rezervnih delov ni večjih problemov prav zaradi tega, ker je proizvodnja ugodno sprejela servisiranje svojih proizvodov.

Slavko Juteršek

Menim, da je v proizvodnji viličarjev premalo sodelovanja. Proizvodnja viličarjev naj postane stalna, ne pa, da je primerna le za krpanje vrzeli individualne proizvodnje. Sestavni deli bi morali biti dostavljeni v ustreznih količinah in pravočasno, predvsem morali bi biti kvalitetnejši, saj izgubimo veliko časa prav s popravljanjem okvar na sestavnih delih.

Veliko časa, ki bi ga porabili za samo montažo, porabimo za pripravljanje novih serij, ki so

Udeleženca pogovora o proizvodnji dipl. ing. Marko Goljar in Ivan Prešeren

zaradi prostorske stiske majhne. Tako npr. pri zmanjšani seriji 3,5 tonskih viličarjev z 80 na 40 kosov izgubimo 2/3 časa za pripravo naslednje serije.

Sodelovanje konstrukcije z delavnico je dobro, nezadovoljiva je edino dobava sestavnih delov. Spremnica je npr. prišla v letu 1972, sedaj pa pišemo leto 1976. Zaključujemo serijo, nimamo pa osnovnih sestavnih delov! Če bomo dosegli, da bomo pri seriji 20 viličarjev imeli pripravljene sestavne dele z nekaj rezerve, bomo lahko govorili: »Jutri bo pa serija končana!«

Srečko Pirc

Naša delavnica postane včasih skladišče, tako da skačemo čez sestavne dele, drugič pa so celo police prazne. Kvaliteta sestavnih delov ni najboljša. Veliko moramo popravljati.

Pri transportu sestavnih delov vozniki premalo pazijo in čestokrat pride do poškodb na fino obdelanih površinah. Menim, da bi vozniki morali bolj paziti, kajti škoda, ki jo povzroče, ni le na samih sestavnih delih, ampak tudi v zamudi, ki nastane zaradi popravljanja poškodovanih površin.

Ker si serije ne sledijo, oziroma ker prihaja do občasnih zastojev, to neugodno vpliva na delovno moralo.

Lojze Tekavec

V delavnici je problem predvsem tudi zaradi prepihov, lakiranja ipd., naše negodovanje pa naleti vedno na gluha ušesa. Tudi kvalitetnejšega orodja vedno primanjkuje. Za vse druge stvari najdemo denar, le za obnavljanje in modernizacijo same montaže ne. Hitra in kvalitetna montaža pa je veliko odvisna tudi od tega.

Franc Poteko

Stališče FI bi zaokrožili v podobo celote, in sicer serijsko proizvodnjo na eni strani in individualno proizvodnjo na drugi strani.

Litostroj je začel kot tovarna turbin. Ob širjenju programa je nujno prišlo do tega, da vzporedno individualni proizvodnji mora teči tudi maloserijska proizvodnja. To je v svetu povsem normalno, ker maloserijska proizvodnja nadomešča tiste odklone, ki se pojavljajo v sami individualni proizvodnji. To je objektivno dejstvo. Program maloserijske proizvodnje se je skozi ta leta širil in danes obsega skoraj 50 % vsega programa, to pa pomeni, da smo prešli v fazo, ko bo treba maloserijsko proizvodnjo organizacijsko in tehnološko ločiti od individualne. Maloserijska proizvodnja naj ubere svojo pot, kajti težave, ki nastopajo so posledica »Združitve« maloserijske proizvodnje. Ločitev, ki jo predvidevamo v prihodnje z novimi tozdi in novim programom, sloni predvsem na tej ugotovitvi.

To ne pomeni le menjati mentaliteto, ampak bistveno spremeniti organizacijo, da ne bi prišlo do tega, kot je že bilo, da je proizvodnja viličarjev, dieselskih motorjev, stiskalnic ipd. bila le pomoč — oziroma dopolnilna proizvodnja v primerih, če je drugje zmanjkalo dela. Pota, ki smo jih ubirali, so nam dala izkušnje, da se je treba opreti na lastne sile. To pomeni, da bo treba marsikaj spremeniti, ne pa tako, da viličarje proizvajamo kot turbine. Vse tri serijske proizvode bi tako delavnice imele na tekočem, posebno zato, ker nam to ravno povzroča največje težave. To je povezano z mehansko obdelavo, ker smo zadnja leta vanjo malo vložili. Vrhunske kadre v obdelavi črpa individualna proizvodnja, med tem ko maloserijska iz čisto tehnoloških vzrokov tega ne prenese. To izgubo bi morali zamenjati moderni stroji, teh pa ni. Nekaj je pri nas pri obravnavanju maloserijske proizvodnje zmotnega. Vedno obravnavamo le začetek in konec delovnega procesa, in sicer projektivo in montažo, srednji del obdelavo in izdelavo sestavnih delov, ki praktično pomenita večji del stroškov proizvodnje, pa ne obravnavamo. Občasne praznine v proizvodnji individualne opreme bi lahko uporabili za izdelavo sestavnih delov za maloserijsko proizvodnjo. Na ta način bi lahko racionalno izkoristili delovno silo in sredstva za delo, s tem pa bi pridobili smotrno razporeditev sredstev na eni in smotrno izkoriščanje delovne sile in strojev na drugi strani. V tej smeri je koncept organiziranja maloserijske proizvodnje tudi zastavljen. Letošnja proizvodnja talnih transportnih sredstev bo pri 1900 ton rekordna in uresničili bomo vsa stara naročila.

Nekaj še o sami tehnologiji proizvodnje. Stroškov ni mogoče znižati, če ne spremenimo pogojev dela. Maloserijska proizvodnja ima cenejše postopke, ker je to proizvodnja potrošnih sredstev. Taka proizvodnja pa zahteva stalno moderniziranje, ki naj omogoči, da serije sestavnih delov za talna transportna sredstva, ki jih damo v proizvodnjo npr. nekajkrat v enem letu, hitro izdelamo. Npr. pri izdelavi menjalnikov bi programiran stroj petkrat, šestkrat na leto po istem programu izdelal serijo menjalnikov. Tak način proizvodnje bi navsezadnje spremenil tudi mentaliteto. Najprej je treba spremeniti pogoje dela, to pa bo spremenilo tudi zavest. Objekti za montažo strojev maloserijske proizvodnje niso primerni — npr. delovno mesto monterja bi moralo imeti razna pnevmatska orodja. Vse to naj bi omogočilo, da bi se ciklus ene serije čim bolj skrajšal, oziroma da zaradi tega tudi ne bi prihajalo do pomanjkanja prostorov. Montaža ene serije 80 viličarjev ne bi smela trajati dalj kot dva meseca. Prvo, kar je potrebno odpraviti, so ozka grla pri mehanski obdelavi, kajti lete močno vplivajo na potek same montaže talnih transportnih sredstev.

Franc Jevnikar

Širjenje viličarske proizvodnje je velik zalogaj, kajti če se lotimo take proizvodnje, je treba računati z naslednjimi faktorji:

1. Komercialna služba se mora pri taki proizvodnji zavedati, da je treba kupca poiskati. Način, da kupci iščejo nas, bi bilo tre-

(Nadaljevanje na 10. strani)

II. poletne športne igre

II. poletne športne igre Združenih podjetij strojegradnje so končane. Udeležilo se jih je 515 športnikov s svojimi vodji in spremljevalci. Litostroj kot prireditelj je imel v gosteh športnike vseh 12 podjetij, ki so združene v ZPS. Delovna organizacija Litostroj v svojem okviru nima vseh igrišč za posamezne panoge, zato je najela nekaj igrišč izven svojega območja.

Zaradi značaja tekmovanja sta se dve panogi začeli že v petek, 17. 9. popoldne, uradni začetek iger pa je bil v soboto 18. 9. ob 9. uri pred delavsko restavracijo Litostroja. Prostor je bil okrašen z zastavami, sonce je prijetno sijalo, ko je v imenu organizatorja in pokrovitelja II. poletnih iger generalnega direktor-TZ Litostroj pozdravil vse navzoče sekretar sveta ZK tovariš Živkovič.

Predsednik konference sindikata ZPS tovariš Vidmar je nato odprl tekmovanje in takoj zatem so avtobusi odpeljali tekmovalce na igrišče. Borba se je začela.

Slovesnost ob začetku letnih iger ZPS

Poglejmo kratek reportažni zapis z igrišč, ki ga je zapisal ETO:

Najbližje organizacijskem centru se borijo balinarji. Gledalci čejo žogo skoraj v nasprotni gol, vendar se v zadnjem hipu najde so zvečine samo strokovnjaki, saj živahno komentirajo vsak lučaj. Lepo približana krogla žanje občudujoče priznanje tudi tistega »kibica«, ki zatrjuje, da na domačem igrišču dela same »cofe«. »Seveda, ti bi še kroglino sence zbil na rešeto,« se oglasi gledalec onkraj zlikanega balinišča.

Na igrišču Izobraževalnega centra je v teku dramatičen boj za gole, brez rumenih in rdečih kartonov, čeprav ... Vratarji mekdo, da postavi nogo in že je »žoga v zraku in zrak v žogi«, in zaživi z novo dinamiko. Kaj zato, če ta ali ona poteza ne bi bila deležna priznanja selektorjev Miljanićevega ali Toplakovega kova — mi igramo amaterski nogomet!

Zraven nogometašev potekajo zagrizeni boji tistih, ki ne tekmujejo z nogami, ampak z glavo. Tišino nevidnih kombinacijskih pajčevin, v katere ovijajo nasprotniki drug drugega, motijo le »škljoci« šahovskih ur in oster pogled glavnega sodnika, mojstrskega kandidata Vavpotiča. Prekleto zares gre — zato zmagovalcem vse priznanje!

V domu Ilirije, kamor je »vstop v čevljih prepovedan«, se ob zelenih mizah mečejo za belo celuloidno žogico igralci namiznega tenisa. Če že ne morejo igrati pravega tenisa na tleh kot naša nacionalna Mima, se pa vsaj zagrizeno borijo za točke in čim boljšo uvrstitev na mizi. Tudi to ima svoj čar. V sosednjem prostoru so zbrane kegljačice.

Kakšni meti! In vse na določen cilj! Vseh 9 sicer redko pade, zato pa tistih nekaj vmes toliko bolj zanesljivo. Bravo dekleta prijetnih oblik in ravne roke — niso mačje solze takole 50-krat zatrkljati kroglo, ki jo komaj spraviš v nežno dlan.

V vojašnici Boris Kidrič v Šentvidu, kamor so nekateri mlajši vstopili z mešanimi občutki, strelci zadevajo — zadevajo v črno, belo in sem ter tja tudi kam zraven. V glavnem se disciplinirano drže napotka šegavega informatorja, naj streljajo karkoli — le kozlov ne.

In še dom Maksa Perca obiščemo. Tam se je vnel ne boj, ampak pravo »mesarsko klanje« nad ubogimi, nedolžnimi keglji. Kako se to znašajo tekmovalci nad njimi: brcajo jih, zbijajo, tolčejo, podirajo na tla, spravljajo s poti!

Življenje je šport — tak ali drugačen in šport je življenje — kako ga človek ne bi bil vesel ...

Doseženi so bili naslednji rezultati v posameznih panogah:

Balinanje:	Točke
1. Metalna	12
2. Litostroj	11
3. Kladivar	10
4. Gostol	9
5. Agrostroj	8
6. STT	7
7. Mlinostroj	6
8. Indos	5
9. Riko	4
10. Atmos	3

Kegljanje — ženske:	Točke
1. STT	12
2. Riko	11
3. Litostroj	10
4. Metalna	9
5. Gostol	8
6. Indos	7
7. Agrostroj	6

Kegljanje — moški:	Točke
1. Litostroj	12
2. Indos	11
3. STT	10
4. Riko	9
5. Gostol	8
6. Metalna	7
7. Mlinostroj	6
8. Agrostroj	5
9. Atmos	4
10. Hidrometal	3

Mali nogomet:	Točke
1. Agrostroj	12
2. Metalna	11
3. STT	10
4. Litostroj	9
5. Indos	8
6. Riko	7
7. Atmos	6
8. Gostol	5
9. Mlinostroj	4
10. Kladivar	3
11. Kovind	2

Namizni tenis:	Točke
1. Litostroj	12
2. Agrostroj	11
3. Riko	10
4. Gostol	9
5. Metalna	8
6. STT	7
7. Indos	6
8. Kladivar	5
9. Atmos	4
10. Mlinotest	3
11. Hidrometal	2

Streljanje — ženske	Točke
1. STT	12
2. Kladivar	11
3. Metalna	10
4. Agrostroj	9
5. Litostroj	8
6. Riko	7
7. Atmos	6

Streljanje — moški:	Točke
1. Litostroj	12
2. Mlinostroj	11
3. STT	10
4. Agrostroj	9
5. Gostol	8
6. Hidrometal	7
7. Metalna	6
8. Atmos	5
9. Riko	4
10. Indos	3
11. Kladivar	2

Šah:	Točke
1. Litostroj	12
2. STT	11
3. Metalna	10
4. Gostol	9
5. Mlinostroj	8
6. Agrostroj	7
7. Kovind	6
8. Riko	5
9. Atmos	4
10. Indos	3

Končni rezultati v skupni razvrstitvi:	Točke
1. Litostroj	86
2. STT	79
3. Metalna	73
4. Agrostroj	67
5. Riko	57
6. Gostol	56
7. Indos	43
8. Mlinostroj	38
9. Atmos	32
10. Kladivar	31
11. Hidrometal	12
12. Kovind	8

Balinanje — nikoli ne veš, kdaj bo končano

Šah — sami problemi in kombinacije

Pa smo ga spet osvojili

Zaključna slovesnost

Prireditelj in gostitelj II. poletnih športnih iger kolektiv Litostroja je skušal na razmeroma širokem področju in v zelo kratkem času speljati igre v zadovoljstvo vseh sodelujočih. Če nam je to uspelo, bodo presodili udeleženci sami. Trudili smo se kot amaterji in se že sedaj opravičujemo za morebitne neprijetnosti in spodrsljaje, ki prav gotovo niso bili storjeni namerno.

Konferenca sindikata Litostroja se zahvaljuje vsem udeležencem za lep športni dogodek. Zopet smo korak bliže medsebojnemu spoznavanju, ki nam bo pomagalo rušiti strokovne pregrade, istočasno pa s takimi akcijami utrjujemo občutek pripadnosti velikemu kolektivu Združenih podjetij strojegradnje, kar je tudi cilj tega in prihodnjih srečanj. Prihodnje III. poletne športne igre Združenih podjetij strojegradnje bodo v Domžalah, prireditelja pa bosta Mlinostroj in Hidrometal. Na svidenje!

TE-BO

USTANOVLJEN AKTIV MLADIH KOMUNISTOV V TOZD SE

Mladi komunisti v TOZD SE, smo se 7. 9. 1976 zbrali na ustanovni seji svojega. aktiva.

Za tako pozno ustanovitev je krivo predvsem majhno število mladih komunistov, saj smo komaj dosegli spodnjo mejo, ki še dovoljuje ustanovitev AMK.

Na tej seji smo se mladi komunisti seznanili s poslovnikom AMK. Izvolili smo tudi sekretarja. Enoglasno smo se strinjali s predlogom, da aktiv v tem mandatnem obdobju vodi tovariš Milan Lazič. Po krajši razpravi smo sprejeli akcijski program z naslednjimi nalogami:

— Idejnopolitično usposabljati mlade komuniste,

— aktivno se vključiti v II. fazo razprave o osnutku zakona o združenem delu,

— pospešiti uveljavljanje družbene samozaščite med mladimi,

— dosledno izvajati politiko ZK v naši sredini in o tem informirati širši kolektiv.

Aktiv ni velik, saj šteje le 6 članov, vendar upamo, da bo s svojim delom opravičil zaupanje mladih in osnovne organizacije ZK v našem tozdu.

Franc Jamšek

Ko se človek takole dan za dnem na svojih potih po tovarni srečuje z resnimi obrazi sodelavcev, ki vsak po svojih opravkih hitijo sem in tja, strežejo strojnim napravam ali se sklanjajo nad vsakovrstne papirje, se nehote sprašuje, kaj je s temi ljudmi. Mar se Litostrojčan ne zna več smejati, biti dobre volje, biti zadovoljen?

Na to vprašanje je odgovoril četrti tabor zadnje dni avgusta na Soriški planini. Na njem se je zbralo okrog 1500 Litostrojčanov in njihovih družinskih članov, ki so v veselem razpoloženju ob prijetnem razgovoru, s pesmijo in plesom preživeli dan.

Naj bo o njihovem srečanju zapisanih teh nekaj vrstic — tistim, ki so ostali doma, kot poročilo udeležencem pa v osvežitev na dogodke tega prazničnega dne.

Litostrojčan zna biti vesel

LE VKUP, LE VKUP...

Marsikdo tam v dolenjskih vaseh bi tisto soboto še rad poležal, pa mu otroci ali žena niso dali.

»Gremo, ata, gremo, saj si obljubil.«

»No, če je tako, pa pojdimo.«

Kolona avtobusov, pomešana z osebnimi vozili, se je usmerila proti Selški dolini. Ko smo začeli lesti v breg in se zvijati po ovinkih mimo prijazne vasice Sorica, so bile vsakdanje skrbi pozabljene že daleč v dolini. Tisti, ki so izbirali sicer daljšo pot z bohinjske strani, so s tem prizanesli tako svojim konjičkom kot sopotnikom z marsikatero nevšečnostjo. Ob določeni uri je na planini vse skupaj s krepko koračnico pozdravila Litostrojska godba.

ZAPLEŠIMO IN ZAPOJMO

V navadnih dneh skrbijo za glasbo kravji zvonci in zavijanje vetra v vejah stoletnih smrek, za vikend so na delu zvočniki pred domom, ki svoje okrepljene viže usmerjajo v zadnji kotiček planine. Za velike praznike pa zasede planino naša godba.

Toda za letošnji največji praznik so planino neverjetno vztrajno oživljali še simpatični češki gostje s svojimi modernimi svirali, tolkali in bučali. Najbolj smo jim bili hvaležni za občasno odstopitev mikrofona za službene objave, kajti kako bi sicer predsednik sindikata mogel pozdraviti udeležence in jim med rahlim dežjem zaželeti prijetno bivanje na planini?

OJ, TO VREME...

Da beseda predsednika nekaj velja, se je pokazalo kaj kmalu, saj je tisti pohlevni dežek trajal le toliko časa, da je opral plesišče, osvežil ozračje, oprhal progo za suhi slalom in udeležence opozoril na gostinske usluge.

Proti poldnevu je že posijalo tako toplo sonce, da je bila planina naenkrat odprta na vse strani. Kaj kmalu je greben med Trauhom, Lajnerjem in Slatnikom oživel in tistim, ki so se povzpeli nanj, gotovo ni bilo žal, saj so poleg sonca imeli na voljo še bogato zastonjsko pašo na brusnicah, malinah in borovnicah.

ZDRAV DUH...

Planinci, ki na takih slavjih skrbe, da se udeleženci ne bi dolgočasili, so pripravili pester rekreacijski program po načelu: za vsakogar nekaj.

Na pobočju, kjer pozimi zganjajo svoje vragolije smučarski asi, so zakoličili progo za slalom po suhem. Dež je poskrbel, da je bila tekoča, ostanki kravjega življa na planini pa, da je bila tudi gladka. Kljub temu se je na njej zvrstilo okoli 30 tričlanskih ekip, od katerih je bila daleč najhitrejša trojka Nahtigal, Mulej, Erman mlajši. Poseben aplavz je doživela še trojka veteranov in sindikalistov. Dekleta in žene so pri tej preizkušnji stale ob strani, češ da preveč drsi.

Toliko bolj so prišle do veljave v svoji specialni tradicionalni panogi: metanju valjarja. Zdi se, da je to orodje eden bistvenih gospodinjskih, zakonskih, vzgojnih itd. pripomočkov njihovega vsakdanjika, saj jim rokovanje z njim ne dela nobenih težav. Plutova je imela najdaljši met, komaj opazna Lojzka si je primetala tretje mesto, o krajših, zato pa nič manj nevarnih metih rajši ne govorimo.

Možje in fantje so za ta šport pokazali tako zanimanje, da gre le silni pomirjevalni vnemi organizatorjev zasluga, da na kraju samem ni prišlo do metov na določen cilj...

Otroci in mladina so tekmovali v teku z vrečami. Bilo je strašno veliko poskokov, po katerih so se tekmovalci uvrščali v nadaljnje tekmovanje. Zmagal je seveda najboljši in za svoj uspeh prejel — tako kot v ostalih panogah pisalo, osvežilni robček Aero, zobno kremo ali pa zavitek praška za osvežilno pijačo.

Za konec so se najmočnejši zbrali pri vlečenju vrvi — po pet na vsako stran. V prenekaterem poskusu je napeta vrv skoraj povsem obmirovala, dokler močnejša stran le ni povlekla nasprotnikov preko mejne črte. Zlasti uspešno je svoje kile izkoristila ekipa »debelih« in šele zagrizena peterka mlajših jih je končno zmogla.

Hura za zmagovalce!

VSAK JE SVOJE SREČE KUPEC

Kot na prejšnjih taborih, so planinci tudi letos pripravili bogat srečolov z glavnim dobitkom pony kolesom. Ljudje so vztrajno preizkušali srečo, saj so bile srečke razgrabljene brez posebnega ponujanja.

»Tristo kosmatih, že spet prazna,« se je pridušal nekdo za menoj, »za pet jurjev sem jih že kupil, pa nič.« In strgane srečke so sfrčale preko glave. Nerodna reč, zato pa sem bil toliko bolj vesel sreče tiste mamice iz Žužemberka, ki je zadela kolo, čeprav se morda nikoli ne bo vozila z njim. Čimprej spoznamo, da je sreča v nas samih in ne v zvezdah, tem bolje za nas, sem bral nekje...

NA SVIDENJE, LITOSTROJČANI!

Dan se je nagibal v večer, ko so se vrhovi gora spet odeli v meglo in je neprijetno potegnilo skozi smreke. Ko so prve kaplje oznanile kasnejši naliv, so avtobusi že rezali ovinke proti Soriri. Planina je na mah ostala skoraj prazna, le vrli planinci so se trudili, da jo spravijo spet v red.

V dolino so se v dolgi koloni spuščali avtobusi, stoenke, fički, katrce pa tudi kaj boljšega. V njih so se vozili ljudje, ki so preživeli prijeten dan na planini, saj so se morda po dolgem času spet enkrat od srca nasmejali, sprostili, se spoznali tudi z drugge strani in postali prijatelji. Morda bo zdaj njihovo delo in življenje v kolektivu dobilo novo vsebino, morda bodo zdaj njihova srečanja manj uradna, bolj človeško topla. Prav gotovo je k temu pripomogel tudi tabor na planini in to je bil končno tudi njegov glavni namen.

Zato — na svidenje, Litostrojčani, na planino prihodnje leto!

ETO

IV. srečanje na planini

Izzivanje sonca

Litostrojski grenadirji

Tudi pevci so sodelovali

Specialitete na žaru

Nekaj visi v zraku

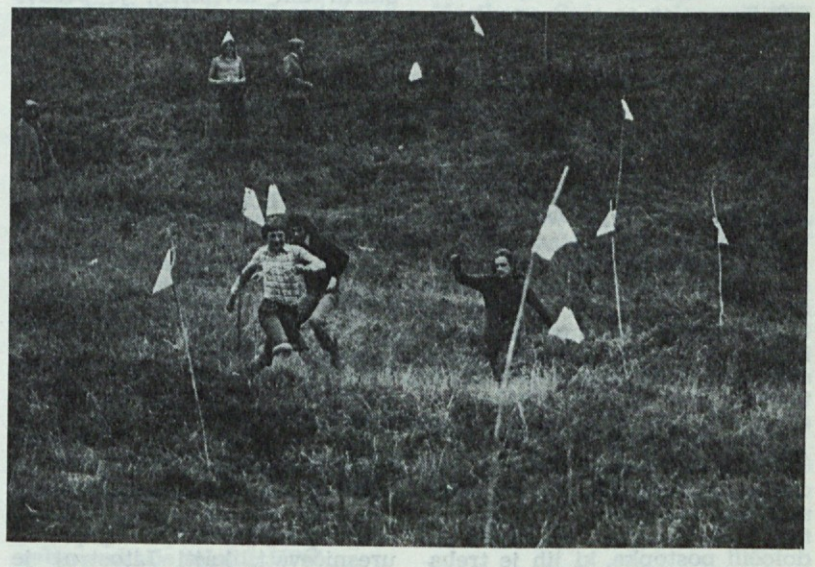

Po suhem med vratci

SREČANJE UPOKOJENCEV

Ne predlog nekaterih upokojencev in Konference osnovnih organizacij sindikata je bilo letošnje srečanje upokojencev Litostroja v ponedeljek 30. avgusta v naši delavski restavraciji.

Udeležba je potrdila predvidevanja, da se bo v Ljubljani zbralo večje število upokojencev, kakakor prejšnja leta v Fiesi ali na Sorici.

Več kot dvestotim upokojencem je Konferenca sindikata pripravila prijeten večer, za kar sta poskrbela predvsem dober ansambel iz Čehoslovaške in moški pevski zbor Litostroja.

Tople besede predsednika Konference sindikata tovariša Iva Sabola, ki je orisal položaj in perspektivni razvoj podjetja, so navzoči sprejeli z velikim aplavzom.

V uvodnem nagovoru je posebno poudaril velik delež vseh upokojencev, ki so s svojim delom kot aktivni člani kolektiva prispevali k današnjemu položaju Litostroja.

Na srečanju so bili prisotni tud drugi družbenopolitični delavci in vodstveno osebje iz posameznih tozdov in delovne organizacije. Medsebojni razgovor ob spominih na prejšnja leta je bil tako prijeten, da je večer prehitro minil! Tako morajo biti organizirana tudi prihodnja srečanja.

Ob koncu smo vsi zaželeli podjetju še v naprej mnogo delovnih uspehov. Tovariš Ivo Sabol pa je v imenu družbenopolitičnih organizacij samoupravnih organov in vodstva podjetja zaželel vsem veliko zdravja in osebnega zadovoljstva.

V. M.

SODELOVCEMA V SLOVO

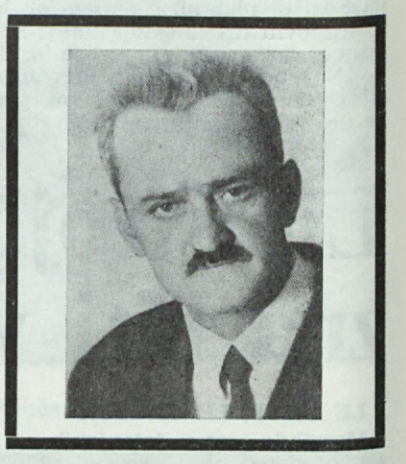

Pre štirimi leti je prišla Zdenka Brank med nas neopazno in potihoma združila svoje delo z nami.

Ob delu smo jo hitro spoznali, saj je bila uspešna in prizadevna na delovnem mestu tajnice. Pri mladinski organizaciji se je hitro lotila dela in postala predsednica osnovne organizacije ZSM v TOZD ZSE, izvoljena je bila tudi v delavski svet TOZD ZSE.

Vselej je bila pripravljena sodelovati, pomagati, kritično in preudarno zaključevati, imela veliko hotenj, želja in načrtov.

Ko je začutila, da jo je napadla neizprosna bolezen je še z večjo zagnanostjo opravljala svoje delo, svoje naloge. Želela je zamotiti sebe in vse nas, ki smo z njo sodelovali in jo poznali.

Toda bolezen ni mirovala, ni se ozirala na njene življenjske načrte, na mlado, komaj začeto samostojno življenje.

Zdenka nas je zapustila ravno tako potihoma kot je prišla med nas. Vsi, ki smo jo poznali in z njo sodelovali, jo bomo ohranili v trajnem spominu, njenim staršem pa izrekamo naše globoko sožalje.

Čeprav smo vedeli, da je naš Jaka Grahek bolan, smo še vedno upali, da bo ozdravel in se vrnil med nas, na svoje delovno mesto. Vest o njegovi prerani smrti nas je vse pretresla.

Še isti mesec leta 1947, ko je v Litostroju pritekla prva litina iz takrat nove peči, je prišel k nam in se uvrstil med prvovrstne sodelavce. Kot VK kovinostrugar in VK strojni ključavničar in dolgoletni borverkist ni poznal oddiha in ne pravega počitka. Kot pošten, vesten in zanesljiv je bil imenovan za delovodja in bil na tem mestu vse do prvega udara zahrbtne bolezni.

Prejel je številna priznanja in pohvale ter medaljo dela. S svojim znanjem in delom je vzgojil vrsto mladih.

Pogrešali ga bomo kot človeka, delavca in prijatelja in ga ohranili v lepem spominu. Njegovi družini pa izrekamo naše iskreno sožalje.

P. D.

ODŠEL V POKOJ

30. julija je odšel v zasluženi pokoj naš dolgoletni sodelavec MARJAN LOBOREC. Pri nas se je zaposlil že 22. maja 1952. Bil je žerjavar v livarni jeklene litine.

Dobremu in vedremu sodelavcu želimo še mnogo zdravih in veselih dni.

ZAHVALA ZA POMOČ

Od Krajevne skupnosti Grahovo ob Bači smo prejeli naslednjo zahvalo:

Huda naravna nesreča, ki je prizadela našo občino 6. maja letos, je pustila tudi v naši KS za seboj sledove, ki bodo še dolgo vidni. Ob tem pa nam daje poguma zavest, da v tej nesreči nismo ostali sami. Bratska solidarnost, katero so pokazali delovni ljudje po vsej naši domovini, nas zavezuje, da vložimo v odpravo posledic nesreče vse naše moči in sposobnosti.

Vašemu delovnemu kolektivu se za izkazano materialno pomoč iskreno zahvaljujemo in vam pri vašem delu želimo obilo delovnih uspehov.

Predsednik sveta KS
Albert Manfreda

Povečati in posodobiti proizvodnjo

(Nadaljevanje s 7. strani)

ba spremeniti. Komerciala se bo morala organizirati v skladu s predpisi, ker drugače bo maloserijska proizvodnja krpanje lukenj v individualni proizvodnji.

2. V sami proizvodnji je treba ustvariti pogoje, ki bodo omogočali takšno proizvodnjo. Odločili smo se, da zgradimo nov objekt, ki naj bi omogočil uresničitev povečane proizvodnje talnih transportnih sredstev.

3. Imeti moramo veliko mero zaupanja in vzdržnosti, kajti taka investicija zahteva določen čas in verjetno je, da bo od tega časa odpadlo dve tretjini časa na samo oblikovanje zamisli in ena tretjina na samo realizacijo.

Franc Poteko

Menim, da o tem, ali bomo delali viličarje ali ne, ni treba razpravljati. Naši viličarji so s svojo kvaliteto med prvimi. Sedanji program vlaganj moramo izpeljati, saj proizvodnja viličarjev predstavlja polovico proizvodnega programa.

Del strojnega parka lahko postavimo v že obstoječe prostore še predno zgradimo nove in do takrat lahko večamo rast proizvodnje, kot je predvideno v srednjeročnem planu razvoja Litostroja leta 1976 do 1980.

Anton Levstek

Leto 1975 je prineslo na področju investiranja nova zakonska določila, ki zožujejo prejšnjo širino investicij. Predpisi so določili postopke, ki jih je treba prebresti, da dobimo ustrezna dovoljenja. Predvideno višino investicij v Litostroju v prihodnjem petletnem obdobju je obravnavala Zvezna gospodarska zbornica, ki je obvestila vse proizvajalce tovrstnih strojev o nameravani investiciji. V avgustu bi morala biti končana javna razprava, ki naj bi dokončno pokazala, ali je zbornica dala soglasje za to investicijo ali ne.

Razvojna pot viličarjev je pokazala, da je to naše umsko delo, ker tisti, ki rinejo v proizvodnjo viličarjev, češ mi imamo proizvajalna sredstva doma, zakaj bi jih kupovali, nam hočeš nočeš kratijo pravice do širjenja proizvodnje.

Prvi del, ki obsega 5 milijard starih din investicij, je predviden zlasti za opremo. Proizvajalna sredstva za modernizacijo maloserijske proizvodnje naj ne čakajo, da jih postavimo v nove objekte, ampak te stroje, ki predstavljajo vrednost pet milijard, razmestimo na prostoru sedanje mehanske obdelave. Kasneje, ko bomo gradili nove objekte, pa jih bomo preselili tja skupaj s tistimi, ki jih bomo takrat kupili.

Prvi del investicij bi znašal približno 50 milijonov, od tega 50 % obdelovalnih strojev jugoslovanske proizvodnje, 20 % za stroje iz konvertibilnega področja (Zahoda) in 30 % investicij za stroje iz klirinškega področja (Vzhoda).

Takoj ko dobimo od Zvezne gospodarske zbornice soglasje, bomo program investicij pričeli uresničevati, kajti Litostroj je že lansko leto za objavo v Uradnem listu pričel iskati najugodnejše dobavitelje strojev in opreme.

Janez Križaj

Proizvodnje viličarjev ne smemo opustiti, ampak stalno širiti. Proizvajati moramo ekonomske serije in s tem zmanjševati proizvodne stroške. Ali bomo kupili stroj za izdelavo vodil, je odvisno od tega, kaj je za nas racionalnejše — ali naložiti sredstva v stroje ali kupovati vodilo na zalogo.

Marko Goljar, dipl. ing.

Prototip bi morali proizvajati poleg normalne proizvodnje na način, da sestavni deli ne bi šli po isti poti kot serijska proizvodnja. Prototip bi tako hitreje šel skozi faze obdelave in ne bi prihajalo do tega, da se prototip in nulta serija ujameta v skupni končni točki v montaži. To je vzrok neštetih slabosti, ki se pojavijo na serijsko izdelanih strojih, kajti prototip ostane zaradi počasne izdelave nepreizkušen.

Franc Poteko

Dogovoriti se moramo, koliko prototipov lahko letno izdelamo, oziroma kaj je prototip, ker zaradi velikega števila izdelkov, ki nosijo naziv prototip, ti izgubijo na svoji aktivnosti. Treba je programirati, kdaj se bo pojavil nov artikel in tako načrtno izpeljati tudi prototipe skozi proizvodnjo, vendar naj bo dogovorjeno, kdaj. To je bilo do sedaj prepuščeno projektivi. Če bi imeli prototipno delavnico, bi bilo možno izdelati več prototipov letno, tako pa izdelamo največ dva.

Pomembno pri tem je tudi vprašanje sestavnih delov. Če npr. nastane pri viličarjih pet izmetov, jih moramo pet nadomestiti, da izdelamo 30 viličarjev. Ko opravimo to, se pojavita še dva izmeta, nato eden itd. Statistično je ugotovljeno, da se isti izmet pojavlja petkrat ali šestkrat in to je za serijsko proizvodnjo nevzdržno. Če menjalnik ne bo v redu, bo monter vgradil drugega. V tem je moto komponent. Vsa individualnost odpade, za kar izgubljamo veliko časa in seveda veliko denarja.

Boris Tertnik

Šestnajst let proizvajamo viličarje in v tem času smo si pridobili bogate izkušnje. V našem proizvodnem procesu je vsakdo zasledoval svoje cilje — npr. eden tonažo, drugi norma ure ipd., skupnega cilja, da je treba dokumentacijo za maloserijsko proizvodnjo, urediti vprašanje polizdelkov ne glede na to, ali jih izdelujemo mi ali kooperanti. Odnose s kooperanti moramo oblikovati na daljše časovno obdobje. Spremeniti je treba staro — stroški naj bodo podlaga za poslovne odločitve in dohodkovni odnosi morajo dejansko zaživeti tako, kot je zapisano v zakonu o združenem delu. Stroški morajo biti za vse faze delovnega procesa vnaprej opredeljeni in menim, da bo količina maloserijskih proizvodov, ki smo jo dosegli v šestnajstih letih, lahko presežena.

Pogovor je zapisal
M. Peček

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega dragega moža in očeta Jakoba Grahka se iskreno zahvaljujemo njegovim sodelavcem in sinkatu TOZD FI za cvetje in denarno pomoč, ter sodelavcem iz FRP za denarno pomoč. Posebej se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in tovarišu Janezu Oprešniku za govor ob grobu.

Družina Grahek

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame, se za izraze sočutja in darovani venec iskreno zahvaljujem sodelavcem tajništva, direkcije in ostalim prijateljem.

Boža Božič

ZAHVALA

Kolektivu livarne jeklene litine se zahvaljujem za poslovitev, ki so mi jo priredili ob mojem odhodu v pokoj.

Še posebej se zahvaljujem tovarišema Jožetu Sipeljnu in Antonu Saporju.

Feliks Vidmar

SOZD ZDRUŽENA PODJETJA STROJEGRADNJE
LITOSTROJ
GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE TITOVI ZAVODI LITOSTROJ

Glasilo delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5500 izvodov — Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Stanislav Bradeško, dipl. inž., Milan Vidmar, Janez Oprešnik, Vukosav Živkovič, Leopold Šolc, dipl. inž., Hrabroslav Premelč, Janez Stražišar, dipl. inž., Milan Jurjavčič, Ivan Elikan.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Elikan, tehnični urednik Estera Lampič.

Telefon uredništva 56-021 (h. c.) interna 246 — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska Tiskarna LJUBLJANA 1976

Kako smo letos letovali

Člani naše delovne organizacije in njihovi svojci so v letošnji sezoni letovali v naših počitniških domovih na Soriški planini, v Fiesi in Moščenički Dragi ter v najetih sobah v Novalji na otoku Pagu, v Medulinu pri Puli in v zasebni hiši v Fiesi. V počitniških domovih in v najetih sobah so se letovanja začela 9. 6. 1976, dom na Soriški planini pa je bil odprt vse leto.

Kapacitete v domovih so naslednje:

— Počitniški dom na Soriški planini — 61 ležišč;

— Počitniški dom v Fiesi — skupaj z najetimi sobami v zasebni hiši 140 ležišč;

— Počitniški dom v Moščeniški Dragi — 30 ležišč;

— Motel Medulin — v juliju najetih 30 ležišč;

— Novalja na otoku Pagu — najetih 60 ležišč.

Skupaj smo v letošnji sezoni imeli na voljo 260 ležišč v obmorskih krajih in 61 ležišč v planinah. To pomeni, da bi lahko v obmorskih krajih ob popolni zasedbi preživelo svoj oddih kar 2518 članov našega kolektiva in njihovih svojcev.

Kapacitete, ki smo jih imeli na voljo v letošnjem letu, pa žal niso bile dovolj zasedene. Skupaj je letovalo ob morju 1690 članov kolektiva in njihovih svojcev. Izkoriščenost kapacitet po posameznih domovih je bila naslednja:

	Možne kapacitete	Izkoriščeno	%
Fiesa	1644	1272	77,3
Moščeniška Draga	364	262	71,1
Novalja na Pagu	420	147	35,0
Medulin	90	9	1,0
Skupaj	2518	1690	67,1

Na Soriški planini pa je v celem obdobju do 1. 9. 1976 preživljalo svoj oddih 84 članov kolektiva in njihovih svojcev.

Cene v letošnji sezoni za letovanje v naših počitniških domovih so bile naslednje:

1. Fiesa in Soriška planina:

	Din
a) člani kolektiva in naši upokojenci	65,00
b) družinski člani — zaposleni	98,00
c) družinski člani — nezaposleni	65,00
d) drugi gostje	100,00

2. Moščenička Draga — sobe v zidanem objektu:

a) člani kolektiva in naši upokojenci	70,00
b) družinski člani — zaposleni	103,00
c) družinski člani — nezaposleni	70,00
d) drugi gostje	105,00

vikend hišice:

a) člani kolektiva in naši upokojenci	65,00
b) družinski člani — zaposleni	98,00
c) družinski člani — nezaposleni	65,00
d) drugi gostje	100,00

3. Novalja na Pagu:

a) člani kolektiva in naši upokojenci	105,00
b) družinski člani — zaposleni	140,00
c) družinski člani — nezaposleni	105,00
d) drugi gostje	140,00

4. Medulin pri Puli

a) člani kolektiva in naši upokojenci	105,00
b) družinski člani — nezaposleni	105,00
c) drugi gostje	185,00

Kalkulacija za določitev stroškovne cene je slonela na predvideni 85 % izkoriščenosti celotnih kapacitet. Vsa odstopanja od predvidenega izkoriščanja kapacitet močno vplivajo na finančni rezultat počitniških domov in celotne TOZD Zunanje storitvene enote. Regres za dejansko koriščenje počitniških kapacitet, ki nam ga daje naša delovna organizacija za člane kolektiva in njihove nezaposlene svojce, je poleg rednega regresa nedvomno precejšen. Zato je toliko bolj nerazumljivo, da teh kapacitet ne izkoriščamo v zadostni meri.

Kje so glavni vzroki za to? Nedvomno je na zasedenost kapacitet delno vplivalo tudi letošnje muhasto vreme. Glavni vzrok za slabo zasedenost je predvsem v tem, da smo doslej navajeni izrabljati svoj dopust le v kratkem poletnem obdobju. Velik pritisk je v glavnem v času od 10. do 30. julija, ostali termini pa so v večini primerov nezasedeni. Imamo primere, ko se jih od 1200 prijavljenih za letovanje ob morju kar 900 prijavi ravno za omenjeni rok. Seveda so zmogljivosti v tem roku premajhne in negodovanje vseh tistih, ki jim ne moremo ustreči oziroma zagotoviti letovanja, veliko. Potrebna so stalna pregovarjanja in napotila za preusmeritev v druge termine. Ponovno bo treba razmisliti o prilagajanju kolektivnih dopustov v nekaterih delih podjetja. Redki so primeri, ko želijo posamezniki ali skupine (tudi tisti, ki nimajo šoloobveznih otrok) na dopust v mesecu juniju ali septembru. Težko tudi dosegamo, da naše okrevance, ki jih sindikalna organizacija pošilja na oddih in financira njihovo bivanje, pošljemo na dopust v teh mesecih, ko so kapacitete skoraj nezasedene. Eden od vzrokov za majhno izkoriščenost in tudi nezadovoljstvo so nedvomno slabi pogoji v naših počitniških domovih; poseben problem je npr. dom v Moščeniški Dragi.

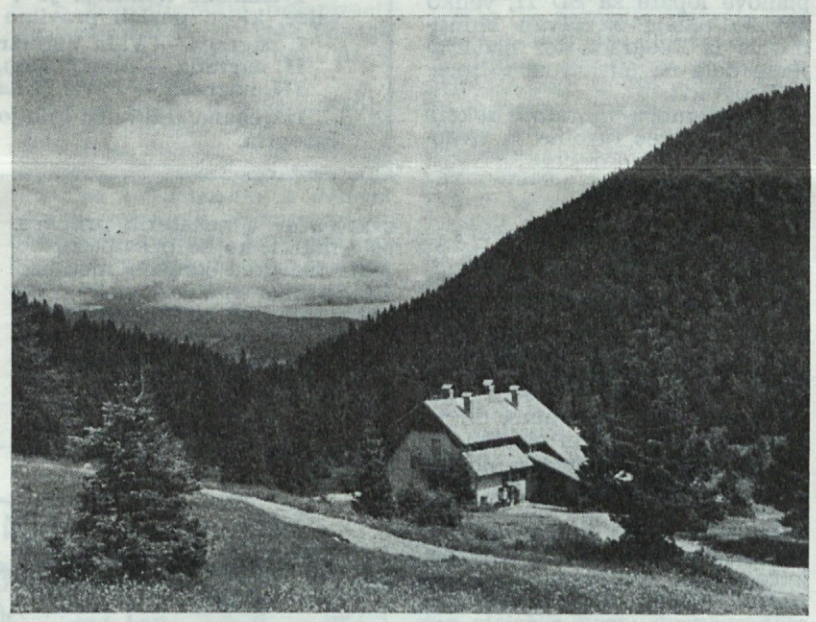

Lepota Soriške planine (foto Lojze Šteblaj)

Pri analizi vzrokov za slabo zasedenost kapacitet smo ugotovili, da cena penzionov ob doslej ustreznem sistemu regresiranja ni v večji meri vplivala na zasedenost. Na možnost letovanja, predvsem delavcev z nižjimi osebnimi dohodki in številnimi člani družine je v večji meri vplivalo predvsem splošno povečanje življenjskih stroškov. Na drugi strani imamo pa precejšnje število zaposlenih, ki želijo letovati v boljših in dražjih gostinskih oziroma hotelskih kapacitetah. Pri analizi cene ugotavljamo, da je ta v naših domovih za 40 % nižja kot v najetih kapacitetah pri drugih in v poprečju za 30 % nižja kot v podobnih objektih, ki jih nudijo turistične agencije. Najetja dodatnih cenenih kapacitet so vedno pogojena z boljšim rokom koriščenja, ki ob polovičnem dejanskem koriščenju narekuje nerazumljivo visoke cene, veliko tveganje poslovanja in v določenih primerih seveda tudi velike izgube. Mnenja smo, da je za prihodnje potrebno storiti vse za čim večjo zasedenost obstoječih in najetih kapacitet. Nedvomno je potrebna tesno povezana akcija TOZD Zunanje storitvene enote, sindikalnih organizacij v tozdih, komisije za skrb za človeka pri Konferenci sindikata in vseh, ki izdelujejo programe dopustov in kolektivnih dopustov.

Problematika poslovanja počitniških domov:

Zaradi sezonskega značaja poslovanja počitniških domov nastajajo zelo velike težave za ustrezne kadre v domovih, glede na število in kvaliteto. Z velikimi napori le uspevamo angažirati iste kadre več sezon zaporedoma. To je pomembno predvsem zato, ker ti že poznajo način življenja, obnašanja in zahteve gostov, navade in želje pri prehrani, namestitvi in drugem.

Število kadrov je pogojeno z razpoložljivimi kapacitetami in jih je zelo težko prilagajati dejanski zasedenosti. Dogaja se, da so ti kadri v določenem obdobju preobremenjeni, v drugem pa ne. Na osnovi angažiranosti v posameznih terminih pa ni možno določiti in obračunavati osebnih dohodkov. Eden od velikih problemov so nedvomno vsak dan večji problemi v zvezi s sezonskimi nabavami ustreznih količin in odgovarjajočih kvalitet prehrambenih izdelkov.

Pri obravnavi problemov poslovanja ne moremo tudi mimo obnašanja gostov do osebja v naših domovih in njihovega odnosa do družbene lastnine. Zadovoljni smo, da je velika večina naših gostov zelo v redu. Vedno so pripravljeni za pomoč osebju pri reševanju skupnih problemov in ustvarjanju prijetnega počutja v domovih. Žal pa med večino dobrih najdemo tudi take, katerih odnos je skrajno neodgovoren bodisi do osebja ali skupne lastnine. Pojavljajo se primeri zelo nesramnega obnašanja do vodstva in drugih zaposlenih v domovih. Nekateri puščajo veliko nesnago v sobah po odhodu iz doma, kar povzroča težave osebju in gostom, ki pridejo za njimi naslednjo izmeno. Zato smo že razmišljali o objavah seznamov gostov, ki se ne obnašajo v skladu s pravili in hišnim redom poslovanja počitniških domov. Veliko krivico namreč delamo večini gostov, ko ne razkrinkamo teh posameznikov.

TOZD ZSE bo še vnaprej storila vse za normalno poslovanje in izboljšanje pogojev bivanja, dobro prehrano in počutje v domovih. Prosimo pa vse člane kolektiva, da nas o vseh pomanjkljivostih na ustrezen način obveščajo. Gotovo je še veliko vprašanj, ki jih zaradi objektivnih pa tudi subjektivnih razlogov nismo uspeli rešiti.

Problematika poslovanja je z ozirom na stanje naših kapacitet zahtevna. Stanje domov, ki smo jih prevzeli, je bilo zelo slabo. Sredstva, ki jih imamo na razpolago za tekoče predvsem pa hitrejše obnavljanje, so nezadostna. Stroškovne cene penzionov v naših domovih ne omogočajo večjih vlaganj. Sredstva za večja vlaganja bomo spričo takega stanja morali zbirati s skupnimi močmi. Do sedaj nam je uspelo v počitniškem domu v Fiesi s skupnimi vlaganji popraviti in modernizirati kuhinjo, preurediti skupne sanitarije in bife. Poleg tega smo zamenjali del dotrajane opreme in drobnega inventarja, razširili parkirni prostor in prebarvali nekatere prostore. V počitniškem domu na Soriški planini smo preuredili obe jedilnici, del opreme v jedilnicah in kuhinjskih prostorih, še v letošnjem letu pa bomo preuredili ves vodovod in ugradili hidrofor za črpanje kapnice v spodnji koči. V počitniškem domu v Fiesi bomo še v letošnjem letu uredili del parkirnega prostora in izvedli nekatera popravila v domu II. in III. Nadaljnji program razvoja počitniškega doma v Fiesi predvideva kompletno ureditev oziroma odstranitev doma I. in razširitev kapacitet. Podrobnosti bomo objavili naknadno, ko bo Invest biro iz Kopra izdelal idejni osnutek. Veliko večji problemi pa so v počitniškem domu v Moščeniški Dragi. Hiša je precej stara, v preteklosti in še danes slabo vzdrževana, kar res močno vpliva na počutje gostov. Vikend hišice so popolnoma dotrajane, vendar da bi obdržali ustrezno število ležišč, smo jih obdržali vse do danes, čeprav niso več primerne za bivanje. Zidana hiša in zemljišče, na katerem so vikend hišice, je last hotelskega podjetja Marina iz Moščeniške Drage. Z omenjenim podjetjem se tožimo že vrsto let. Njihovemu zahtevku o izpraznitvi objekta ali najemnini 80.000 din za sezono nismo mogli ugoditi. Vse do danes nam ni uspelo doseči sporazume o podaljšanju pogodbe vsaj za nadaljnjih 5 let. Vlaganja v tuja osnovna sredstva brez večje gotovosti za daljše koriščenje so nesmotrna, zato ostaja vprašanje nadaljnjega poslovanja in preureditve Moščeniške Drage še nadalje odprto in negotovo.

O programu nadaljnjega širjenja in razvijanja počitniških kapacitet bomo člane kolektiva bolj obširno obvestili v eni od prihodnjih številk našega časopisa.

K. P.

8. SEJA KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS TZ LITOSTROJ

Delegati vseh OO ZSMS iz naše delovne organizacije smo zadnjo sejo posvetili naslednji problematiki:

— pripravam na letne seje OO ZSMS po tozdih;

— obravnavam gradiva za 2. sejo KS ZSMS ZPS.

Po daljši razpravi smo sprejeli naslednje sklepe in stališča:

1. OO ZSMS morajo do 20. 9. 1976 zaključiti postopek evidentiranja ter kandidacijski postopek. V pismeni obliki morajo izdelati poročila o delu, delovni ter akcijski program za naslednje mandatno obdobje.

2. Akcijski in delovni program koordinacijskega sveta ZSMS ZPS smo dopolnili z naslednjim:

— razprava o gradivu za sejo Konference sindikata ZPS;

— organizacija izobraževanja mladih v ZPS;

— konstituiranje OO ZSMS tam, kjer še niso ustanovljene;

— razprava o stanovanjski problematiki mladih v ZPS;

— organizacija raznih izletov.

3. Delegati KS ZSMS TZL so menili, da se mladi ne strinjamo s postopkom evidentiranja za individualne organe občinske konference ZSMS Ljubljana-Šiška in da je dolžnost kadrovske komisije pri občinski konferenci, da zahtevajo mnenje OO ZSMS o evidentiranih kandidatih, če so le-ti člani naših OO.

Prav tako so menili, da mora vsak mladinec, ki je predlagan iz naših osnovnih sredin, dobiti podporo OO ZSMS.

4. Mladi v TOZD PI naj na letni seji OO ZSMS obravnavajo pritožbe mladih iz TOZD PI v zvezi z razporejanjem v razporeditvene razrede v okviru samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov.

Informator mladih

MLADINCI — UDARNIKI

Kot že mnoga leta prej, smo tudi letos mladi iz Litostroja dali svoj prispevek k izgradnji naše samoupravne socialistične družbe. Naši mladinci Franc Zupan iz TOZD PI, Toni Skušek iz TOZD FI in Anton Anderlič iz TOZD FI so se udeležili mladinske delovne akcije SAVA 76, mladinec Djuro Savić pa se je udeležil mladinske delovne akcije v Posočju.

Vsi štirje mladinci so se vrnili iz omenjenih delovnih akcij, kot udarniki.

Omenjenim tovarišem je KS ZSMS TZ Litostroj izrekel vse priznanje. O življenju, delu in vtisih z delovnih akcij pa bomo še poročali v naslednji številki našega glasila.

Informator mladih

2. SEJA KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS ZPS

10. 9. 1976 smo se delegati, člani ZSMS iz delovnih organizacij — članic ZPS sestali na 2. redni seji v Mariboru. Sejo so pripravili mladinci iz delovnih organizacij Metalne, Atmosa in Hidromontaže.

Po ogledu varilne šole v Hidromontaži in delovne organizacije Metalna smo se zbrali v mladinskem domu. Na seji smo se zbrali delegati iz enajstih delovnih organizacij, delegati iz Indosa in Agrostroja pa se seje niso udeležili. Na seji smo po daljši razpravi najprej izvolili izvršilne organe ter nosilce dela po področjih. Za predsednika je bil izvoljen tovariš Josip Fileš iz naše delovne organizacije, za sekretarja pa tovariš Vlado Stojko iz Metalne.

V nadaljevanju seje smo sprejeli delovni in akcijski program dela. Ta obsega predvsem naslednje važne naloge, ki nas čakajo v naslednjem mandatnem obdobju:

— izobraževanje mladih (družbenopolitično in strokovno),

— obveščanje mladih (izdaja Informatorja ZPS),

— kadrovska politika (vodenje stalne evidence),

— reševanje stanovanjske problematike mladih,

— vključevanje mladih v sistem družbene samozaščite in ljudskega odpora,

— udeležba mladih na prireditvah, športnih tekmovanjih in na izletih.

Razen teh osnovnih izhodišč smo v delovni program vključili še vrsto pomembnih akcij.

Na koncu pa smo delegati predlagali, naj svet ZK delovne organizacije Agrostroj obravnava OO ZSMS, ki se ni udeležila še nobene akcije mladih ZPS.

Informator mladih

vesti iz obratov

TOZD FI

VODNE TURBINE

Za Srednjo Dravo II smo odpremili spodnje dele sestalnih cevi za oba naročena agregata, prav v tem času pripravljamo za odpremo tudi zgornji del sesalne cevi za prvi agregat. Ti deli predstavljajo prve dobave, ki jih na terenu potrebujejo v prvi fazi betoniranja. Gradbena dela na gradbišču izredno uspešno napredujejo, zaradi česar moramo tudi izdelavo naročene opreme prilagoditi potrebam terena. Za ZE OHAU-A pa zaključujemo mehansko obdelavo za tretji agregat na glavnih pozicijah, kot so turbinski pokrov, vodilnikov obroč, regulirni obroč, vodilne lopate in ostali pripadajoči deli turbine. Vsi deli prvega in drugega agregata so že odposlani, razen gonilnika in gredi drugega agregata, ki jo prav te dni predajamo odpremnemu oddelku.

Poleg štirih agregatov Francisovih turbin, so za istega naročnika tudi naročena štiri razbremenilna zapirala. Prvo razbremenilno zapiralo je v zaključnih fazah mehanske obdelave, ta pa zaradi izredno visokih zahtev in nekaterih dodelav ne napreduje najbolj uspešno. Iztočna cev zapirala za prvi agregat je odpremljena, prav tako pripravljamo za odpremo posamezne sklope regulatorja hitrosti.

ZA HE Krystal Dam iz ZDA so posamezni sestavni deli turbine že izdelani in pripravljeni za preizkusno montažo. Na spiralnem ohišju trenutno prilagajamo za varjenje vstopno cev, nato pa bomo opravili še tlačni preizkus in preizkusno montažo turbine. Preizkusna montaža reverzibilne turbine za Moste na Gorenjskem je glede na posebne prototipne zahteve precej zapletena. Ostalo naročeno opremo pa pripravljamo za odpremo.

DIESELSKI MOTORJI

Za romunskega naročnika izdelujemo pet gradenj motorjev tipa 320 in 520. Prvi dve gradnji sta že izdelani in odposlani, tretjo pa pravkar montiramo. Za »Brodogradilište Tito« Beograd je od naročenih šest gradenj motorjev v fazi montaže še zadnja gradnja, ki obsega dva motorja tipa 726.

Brodogradilište Tito ima naročeni še dve gradnji enakih motorjev za Irak, od katerih je prva gradnja v fazi tovarniške montaže. »3 maj« Reka ima naročeni dve gradnji motorjev za Grčijo. Prva gradnja obsega tri motorje tipa 5T-23, trenutno jo imamo v zaključni fazi in jo bomo odpremili še ta mesec. Brodogradilište Kraljevica ima naročene tri gradnje s po štirimi motorji tipa 5T-23, od katerih bo druga gradnja dokončana in poslana naročniku do konca tega meseca.

ČRPALKE

Za TE Šoštanj smo izdelali in odpremili črpalko tipa CV9/31 — to je gasilna črpalka s kombiniranim elektro-dieselskim pogonom. Za Vodovod Zagreb so v zaključni fazi montaže vodnjaške črpalke tipa 2VO31-IV. Za črpalni postaji Hamidija in Besinje imamo sedaj v zaključni fazi izdelave še zadnjo opremo, ki je bila naročena naknadno: lopute s hidravličnim pogonom. Za Vodovod Beograd opravljamo tovarniško montažo na večjem številu naročenih zasunov z električnim pogonom.

Za namakalni sistem v Delti Nila v Egiptu odpremljamo črpalke in embaliramo pet velikih propelerskih črpalk tipa P8/16 za deseto črpalno postajo.

PREOBLIKOVALNI STROJI

V tem mesecu smo že odpremili večje število strojev za Sovjetsko zvezo in to tri stroje tipa HVO-2-250 in pet strojev tipa HVO-2-160 ter za »Rade Končar« stroj tipa HVO-2-250. V fazi tovarniške montaže so naslednji stroji:

dva HVO-2-400 za ZSSR,
dva HVO-2-500 za ZSSR,
en MPC-1-400 za ZSSR,
en HVC-2-250 za ZSSR,
pet HDO-2-40 Crom Beograd,
en HDO-2-63 Kamnik,
en HDO-2-160 Kamnik,
en HVC-2-40 za ZSSR.

Za naročnika Wotan odpremljamo prve stroje od pete in šeste serije, vsaka serija pa obsega po tri stroje za tlačno litje tipa 160, 280 in 400. Iz navedenega je že razvidno, da je omenjena proizvodnja vrsta polno zasedena z delom, kar je vsekakor rezultat prizadevnosti vseh sodelujočih na tem področju.

TALNA TRANSPORTNA SREDSTVA

Prva serija viličarjev z nosilnostjo 5 ton je že izgotovljena in jo prav zdaj pleskajo. Druga serija istih viličarjev pa je v začetnih fazah montaže. Viličarje z nosilnostjo 3,5 tone dokončujemo postopno in jih odpremljamo naročnikom.

ŽERJAVI

Za Metalkino skladišče v Vižmarjih smo že odpremili tri žerjave EMŽ (10 t), potrebno jih bo še montirati na mestu samem.

Za »SILA RAPID« iz Zagreba smo izdelali dvigalo z nosilnostjo 5 ton. Zaradi izredne prizadevnosti z naročili v pločevinarni in boljše izrabe zmogljivosti na omenjeni proizvodni vrsti smo začeli variti most za kleščni žerjav za Železarno Nikšič.

CEMENTARNE

Drugi plašč mlina za Cementarno Anhovo je dokončno izdelan in predan odpremi. Prav tako so izdelani ležaji za prvi plašč mlina, vstopne in izstopne čelne stene. Izdelani so tudi veliki reduktorji za pogon mlinice. V postopku montaže imamo še zračne drče, medtem ko na jekleni konstrukciji mlinice opravljajo površinsko zaščito in bo tako kmalu pripravljena za odpremo.

L. N.

TOZD PI

MODELNA MIZARNA

S septembrom se je živahnost na delovnih mestih povečala, kajti dopusti so se povečini že končali.

Omeniti moramo uspeh delavcev modelne mizarne, ki so izdelali modele za krmilo indijskega naročnika do konca avgusta.

V tem mesecu je predvidena izdelava večjih modelov za HE Zakučac II (modeli za turbinski pokrov, spodnji vodilnikov obroč, regulacijski obroč), začeli pa bodo izdelovati tudi Francisov gonilnik za HE Sjenica. Posebej je treba omeniti tudi izdelavo večjih modelov za dieselske motorje, ki jih je naročila »Jugoturbina« iz Karlovca.

LIVARNA SIVE LITINE

Ker naročil ulitkov za finalno proizvodnjo ni toliko, da bi izkoriščali vse zmogljivosti livarne, sta se vodstvo in prodaja ulitkov posebej zavzela za povečanje naročil ulitkov blagovne proizvodnje. Zato bomo v tem mesecu pričeli z izdelavo ulitkov za dela dieselskih motorjev za »Jugoturbino«, poleg tega pa pripravljamo tudi izdelavo ulitkov za stojala ekscentričnih stiskalnic za »Jelšingrad« iz Banja Luke.

Poleg navedene proizvodnje bomo nadaljevali z izdelavo ulitkov za reduktorje za Sovjetsko zvezo, v lahki oblikovalnici pa z ulivanjem batov in cilindrov za romunske dieselske motorje.

V oddelku specialne litine izdelujemo večjo količino obložnih plošč za mlinico cementa v Anhovem.

LIVARNA JEKLENE LITINE

V livarni jeklene litine imamo trenutno dovolj dela zlasti zato, ker je v izdelavi večje število ulitkov za reduktorje za Sovjetsko zvezo. Poleg tega izdelujemo ulitke pa HE Zakučac (kroglasti zasun, vodilne lopate). Posebno intenzivno izdelujemo krmilo za indijskega naročnika, v lahki oblikovalnici pa ulitke za žerjave za »Metalno« Maribor in za »Djuro Djaković« iz Slavonskega Broda.

V čistilnici dokončujemo Kaplanove lopate za SD II, veliko spiralo ohišja za »Ivan Milutinović« iz Beograda ter nadaljujemo dela na ulitkih za »Minel« iz Beograda.

V septembru moramo dokončati tudi parne turbine za »Nuovo Pignone« iz Firenc.

PLOČEVINARNA

Problematika izdelave zvarjencev je še vedno živa, naročila se povečujejo, potrebe finalne proizvodnje po hitro izdelanih zvarjencih pa so čedalje večje.

Proizvodnja kljub uvedbi kompletne druge izmene ni bistveno večja zaradi dopustniških mesecev, zato predvidevamo, da se bo povečala že v tem mesecu.

V septembru predvidevamo, da bomo izdelali nekaj večjih zvarjencev za HE SD II in HE OHAU-a. Pohiteli bomo z izdelavo spiralnega ohišja za HE Zakučac (to je zvarjenec, težak preko 80 ton). Zelo pospešeno moramo nadaljevati z delom pri ogrodju mostu za žerjave za JE Krško in železarno Nikšič.

Ker pločevinarna skupaj s kovačnico zaradi prezasedenosti z delom povzroča kasnitev posameznih polizdelkov, s tem pa tudi težave pri finalizaciji naročil, smo sprejeli nekatere sklepe. Tako bomo še pravočasno izdelali manjkajoče zvarjence in odkovke; s tem bi omogočili TOZD FI, da dokonča predvidena naročila. Omeniti moramo, da dobivamo naročila za izdelavo zvarjencev v nekaterih primerih šele takrat, ko so posamezni objekti tik pred končno montažo. (Na primer na žerjavih — vso elektroopremo, pri dieslovih motorjih cevovode, konzole, podstavke, turbopuhala itd.). Naročila, ki jih dobimo zadnji trenutek, nam vedno delajo težave, ker so vedno zelo nujna in nam spreminjajo redni proces proizvodnje.

A. Gruden

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

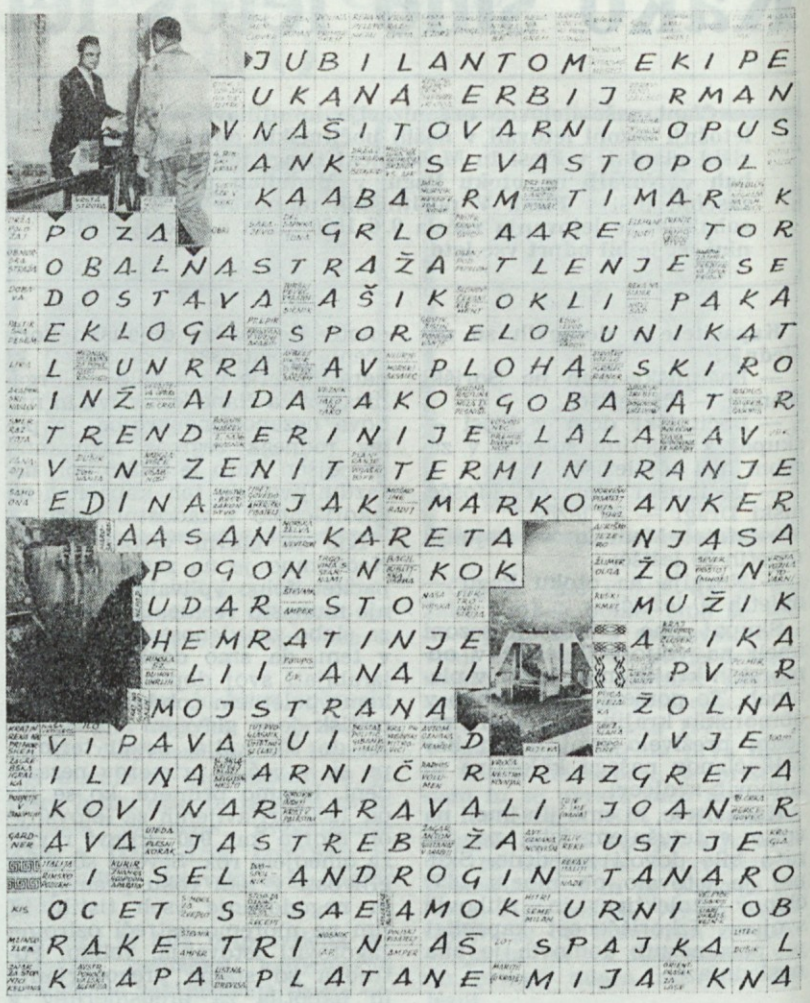

RAZDELITEV KNJIŽNIH NAGRAD

Do razpisanega roka, to je do 15. septembra, smo prejeli 62 rešenih križank.

Tričlanska komisija je v uredništvu izžrebala tri reševalce, ki so poslali pravilno rešeno križanko.

I. nagrada — Vida Vidmar, TOZD IVET
II. nagrada — Marija Rop, Gorazdova 1
III. nagrada — Pavle Mikac — PS

Izžrebane reševalce čakajo knjižne nagrade v uredništvu časopisa.

NOVICE IZ PRODAJE

Iz izvoza stiskalnic smo prodali v Sovjetsko zvezo sedemindvajset hidravličnih zapogibnikov Tipa HKOC-1-250/5000. Kupec je sovjetska tvrdka »STANKOIMPORT« iz Moskve. Teža prodanih zapogibnikov znaša skupaj okrog 515 ton. Pravkar pa potekajo pogovori za dobavo še naslednjih 8 zapogibnikov. Tako naj bi predvidoma do jeseni dobili novo naročilo, kar je zelo razveseljivo in daje upanje za naprej. »STANKOIMPORT« je naročil tudi dva hidravlična stroja tipa HVO-2-500 v skupni teži 100 ton. V teku so pogovori za dobavo strojev v letu 1977 in to maksimalne količine strojev tipa HVO-2 in HVC-2. Če nam uspe pridobiti to naročilo, potem bo to lep uspeh in priznanje našemu ustvarjanju na tem področju. Sovjetska zveza to možnost ponuja, kajti to tržišče je neizčrpen vir za dobavo mnogih naših izdelkov.

Naročniku iz Sovjetske zveze smo prodali tudi polarno dvigalo v teži 500 ton.

V septembru bodo potekali zaključni pogovori za izvoz štirih polarnih žerjavov za naročnika iz Sovjetske zveze za jedrske elektrarne z močjo 1000 MW. So daljinsko upravljani in služijo v začetni fazi pri montaži, pri obratovanju pa kot stroji za vlaganje jedrskega goriva v reaktor. Kot je znano, je žerjav plod naše projektive. V tem pogledu je Litostroj že doslej dokazal, da ne izvaža samo izdelkov, pač pa tudi znanje!

V oddelku za sodelovanje z Wotanom je sklenjeno, da bomo v ZR Nemčijo poslali preko 50 strojev za tlačno litje. Plan sicer še ni dokončno izdelan, vendar je predvideno, naj bi do konca leta izdelali 65 teh strojev. Od tega naj bi za domači trg izdelali 22 strojev, in sicer:

7 strojev DMKh — 160
7 strojev DMKk — 280
8 strojev DMKh — 400

V pripravi je nova kooperacijska pogodba, v kateri so vsebinsko zajete vse pogodbene prvine, skladno z uredbo o proizvodnji in kooperaciji med našo delovno organizacijo in tujimi partnerji. Po tej pogodbi bo Litostroj imel izključno pravico prodaje teh strojev v jugoslovanskem gospodarskem prostoru. Imel bo pravico do samostojnega izvoza na določena območja svetovnega tržišča. Še naprej bomo nastopali na tujih tržiščih skupaj z Wotanom. Pogodba je namreč proizvajalno tržna. Dela so v polnem teku, tako doma kot tudi pri naših kooperantih. Razveseljiva novost je ta, da smo zmanjšali obseg Wotanovih komponent v nekaterih bistvenih pozicijah, na primer pri elektromotorjih.

Z novo pogodbo je tudi urejeno doslednejše izpolnjevanje obveznosti organizacijsko manipulativne vsebine. Tako je bilo s tehničnega stališča več slabosti pri dokumentaciji. Glede kvalitete strojev lahko rečemo, da so izdelki odlični, imamo pa nekaj slabosti, katerih vzrok je delno v serijski proizvodnji. Morali se bomo pač prilagoditi in reorganizirati, da bi jih odpravili.

A. N.

TOVARNIŠKO SREČANJE SAMOUPRAVLJALCEV STROJNE TOVARNE TRBOVLJE

Delovni kolektiv »Strojne tovarne Trbovlje« je v soboto 28. 8. 1976 že sedmič proslavljal »Dan samoupravljavcev« in je v ta namen organiziral tovariško srečanje v Lontovžu, planinskem in smučarskem centru malo pod vrhom dolenjskega Triglava — Kumom.

Na to srečanje so bili poleg delavcev STT vabljeni tudi predstavniki samoupravnih organov vseh članic ZPS, poslovodni organi ZPS, predstavniki pobratenih mest in poslovni partnerji.

Predsednik delavskega sveta je pozdravil vse prisotne in orisal pomen takih srečanj, za njim pa je govoril tudi generalni direktor STT. Že pred uradnim začetkom so se vrstila medobratna tekmovanja v odbojki in malem nogometu.

Organizirali so tekmovanja v metanju ženskega orožja — valjarjev in vlečenju vrvi, otroci pa so po travi hriba nad planinskim domom iskali embleme tovarne STT in kdor je kakšnega našel, je dobil nagrado.

Preskrbljeno je bilo tudi za jedačo in pijačo, za boljše počutje pa so skrbele melodije narodnozabavnih ansamblov s plošč.

Lepo vreme je še bolj ugodno vplivalo na dobro počutje prisotnih, tako da je srečanje potekalo v res prijetnem vzdušju.

ing. Bratkovič